

A BEVANDORLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 East 13th Street New York City

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Egész évre New Yorkban... \$3.—
A vidéken... \$2.50
Egyes szám... 3c.

Editorial Rooms:
327 East 13th Street New York City

SUBSCRIPTION:
Per annum, in N. Y. City... \$3.—
United States... \$2.50
Single copy... 3c.

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.
V. évfolyam. 19. szám.

Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.

NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., PÉNTEK, 1908. MÁRCZIUS 6-án.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT
V. Year. No. 19.

MAGYAR EMBER ÁRA.

A DARR-BÁNYA ÁLDOZATAINAK HAGYATÉKA.

Lapunknak múlt pénteken megjelent 17-ik számában *Kurucz* munkatársunk „Magyar ember ára” cím alatt hosszabb cikkben tárgyalta, hogy a bányatársulat százötven dollárt fizet a hátramaradottaknak minden egyes magyar ember után, aki a Darr-bányában elpusztult.

A cikk és az abból levont következtetések méltó feltűnést keltettek országshoz. Százalék értek be hozzáunk a szélrózsa minden irányából a levelek, amelyeknek majdnem mind egyike azt mondja, hogy valahára tenni kellene valamit, hogy a magyar élet többre becsültesse az ócska szerszámmal s hogy nem szabad megengedni, hogy a bányatársulat koldustársisznait akaszson az özvegyek és árvák nyakába.

A sok levél közül egy különösen leköltötte a figyelmünket. Különösen leköltötte azért, mert vétkes mulasztást terhel a pittsburgi konzulátust, ha a levél tartalma valóban bizonyul. Leköltötte figyelmünket azonban különösen azért, mert a levél arra tanít meg bennünket, hogy az a pénz, amivel a bányatársulat az özvegyeket és árvákat „kielégíteni” akarja, MAGUKNAK AZ ÁLDOZATOKNAK MUNKABÉRÉBŐL GYÜJTÖDÖTT ÖSSZE S IGY MAGA A BANYATÁRSULAT A SAJÁTJÁBÓL CSAK EGY ÁRVA CENTTEL SEM JÁRUL A FÉRJEIKTŐL ÉS APÁIKTÓL MEGRABOLT ÖZVEGYEKNEK ÉS ÁRVÁKNEK FÖLSEGÉLYEZÉSÉRE.

Hadd beszéljen azonban maga a levél:

Nem tudom — írja a levélíró — hogy a *Bevandorló Kurucz*-a mily forrásból merítette azon értesülését, hogy a Pittsburg Coal Co. a Darr-bányában elhalt magyarok özvegyeinek százötven dollárnyi kártérítést összegeget fog fizetni. Itt — a levelet Pittsburgban írták — csak annyit tudunk, hogy a nemes Company az eddigi megállapodások szerint mindössze huszeder dollárt hajlandó a Darr-bánya segélyalapjából az elhaltak özvegyeinek és árváinak kiadni, HABÁR EZT A SEGÉLYALAPOT AKKÉPP ALKOTTÁK MEG, HOGY MINDEN MÁSODIK HÉTEN PUSZ CENTET VONTAK LE AZ ALAPRA A BANYAMUNKÁSOK FIZETÉSÉBŐL.

Habár ez a dolog elég fontos, mert azt bizonyítja, hogy a bányatársulat az özvegyek könnyelműsége folytán elpusztult magyarok hátramaradottjait érdeklében egyáltalában semmit sem tesz, még sem ez indított engem arra, hogy tisztelt Szerkesztő urnak írjak. A tölát az az eléggé nem kártható mulasztás adta a kezembe, amelyet a hivatott, vagy nem hivatott tényezők követek el az utóbbi bányaszerencsétlenségek alkalmából. S e tényezők között első helyütt kárthatandó a pittsburgi osztrák és magyar konzulátus.

Köztudomású dolog ugyanis, hogy az elpusztult magyarok legnagyobb számában burdosok voltak. Köztudomású az is, hogy a burdosok a megtakarított pénzeiket megörzés végett a burdot adó asszonyoknak szokták átadni, vagy pedig a ládájukba zárták. A konzulátusnak, ha már egyszer beleavatkozott a szerencsétlenül járt emberek dolgába, első és legfelsőbb kötelessége az lett volna, a burdot adó asszonyokat közvetlenül a robbanás megtörténte után kihallgatni, az ezeknél elhelyezett összegeket az illetékes örökösök javára átadni, az elhalt vagy elpusztultnak hitt burdosok ládáját zár alá venni, hogy később hiteles személyek előtt felbontassanak és tartalmuk leltározassék.

Ilyen intézkedéssel tekintélyes összegeket biztosíthatnak volna a hátramaradottaknak és nem következett volna be az a szegényes állapot, hogy a

burdosoknak nemesak megtakarított pénzük tűnt el, de eltűntek ládáik tartalmukkal s nem egy esetben a bankönyvek. Van eset arra, hogy ott, ahol a burdosgazdát nem érte a szerencsétlenség, maga a burdosgazda is eltűnt, természetesen magával vitte szerencsétlenül járt lakóinak minden ingóátbirtóját.

Igy szól a levél, amelynek tartalmát valódiságára nézve innen persze meg nem vizsgálhattuk. Vétkes mulasztást követünk volna el azonban mi is, ha a levelet közzé nem tesszük. Alkalmat kell adnunk arra, hogy a levélben érintett épp oly felháborító, mint megdöbbentő dolgok tisztáztassanak.

Felhívjuk tehát a levél tartalmára nemesak báró *Bornemissza* pittsburgi konzulátusnak a figyelmét, de felhívjuk különösen az *Amerikai Magyar Szövetség*-et azzal, hogy az ő érdekeit csak egy megköveteli, mint a magyarság érdeke, hogy megállapíttassék, vajjon tényleg megest-e az elmulasztások. S ha megestek, vajjon jóvá tehető-e.

CUNARD-SZERZŐDÉS.

Zerkovitz Emil ur helyreigazít.

Vettük a következő levelet:

Igen tisztelt szerkesztő ur! Beesés lapjának legutóbbi számában a Cunard-szerződésről szóló közleményben az is közölve vagyon, hogy miután a kivándorlás most megcsappant, a magyar kormány most nagy összegeket kénytelen fizetni az angol hajótársaságoknak, a Cunard-társulattal kötött szerződés azon pontja alapján, amelynek fogva a magyar állam köteles évente legalább harmincezer kivándorlót „szolgáltatni” a Cunard Line társulatnak, különben kártérítéssel tartozik ennek a társulatnak.

Engedje meg, igen tisztelt szerkesztő ur, hogy e téves információkon alapuló híradással szemben konstatálhassam azt, hogy a magyar állam és a Cunard Line tengerhajózási társulat között kötött szerződésnek egyetlen pontja sem tesz kikötést a kivándorlók számát, minimumát illetően és egyetlen pontja e szerződésnek sem garantiál bizonyos számú kivándorlót. Az első szerződési tervezetben, — melyet akkor Lévy Lajos ur állított össze — volt ugyan szó egy ilyen kikötésről, de a magyar közvélemény felháborodása és a belügyminiszteri kormányzat intézők fórumainak magasabb szempontokat szolgáló előrelátása, azonnal e tervezet megjelentése után törölte ezt a mindenestre tarthatatlan kikötést. Igen tisztelt szerkesztő urnak tisztelő híve Zerkovitz Emil, a Magyar Királyi Kereskedelmi Múzeum amerikai levelezője.

KULTURVIVŐK.

Németek barbarizmusa Kelet-Afrikában.

A németek nem kevésbé büszkék kultúrájukra. És ugyancsak büszkék arra, hogy ezt a kultúrát ők viszik mindenütt, hogy német világhosszúságot gyűjtanak a legsötétebb, a legelvadaltabb lelkekben.

Hogy mily módon nyilvánulnak a német kultúrörökök, az nemesak a lengyeleknek európai földön, német földön történt felháborító elnyomatásából világlik ki, de kitűnik sokkal rémesebben abból az irtó háborúból, melyet a műveltségükre annyira büszke németek a messze Kelet-Afrikában folytattak.

Egy tegnap beérkezett kábelsürgöny szerint ugyanis most rántották le a leplet a német kultúrörökökről. Minlet a német kultúrörökök módján bizonyosodott ugyanis, hogy az emberséges, a sodott ugyanis, hogy az emberséges, a civilizáció delelőjén álló németek

Kelet-Afrikában HETVENÖTEZER benszületett, az összlakosságnak tíz százalékát az ÉHHALÁLBA kergettek.

E hajmeresztő dologgal szemben a keletafrikai német gyarmatok kormányzója azzal vélekedett a német birodalmi tanácsban, hogy minden tápanyagot, amit Kelet-Afrikában találtak, a katonák élemezésére kellett fordítani s így öt nem érheti vád azért, hogy hetvenötezer ember éhen halt.

SZEGÉNY BOLOND.

Norodny Iránának hívják azt a muzka generális, aki ez idő szerint egy new yorki előkelő szálloda kenelmei között szövi a világot felforgató terveket.

A muzka generális nagyon megharagudott eszásári urára, akit egy minap közzétett levelében trónvesztettnek nyilvánított. A szerencsétlen Miklós ezár most már mehet világá hazátlanul.

A mérges és könyörületlen generális tizenhat pontból álló vádat emelt a ezár ellen és e vádak alapján a nemzetközi igazságosság és a természetes jog nevében trónvesztettnek mondja őt. Együttal kijelenti, hogy pedig teljes határozottsággal, még az orosz egyesült államok 1910 évi október 30-án fognak megalkulni.

A szegény, bolondos generális kidelgozta az egész tervet, amelynek csak egy hibája van. Ugyanaz a hiba, amelynek Magyarország is a betege.

AMERIKAI KÜLÖNCZ.

Koporsójával bentazza a világot.

Gibs Mihálynak hívják azt a mosolygó arcú öreg urat, aki Indiana állambeli Indianapolisban született s most, hetvenhárom éves korában, csak egy elvezetést ismer: beutazni a világot.

Az ilyen világkörú utjáról a napokban érkezett vissza az öreg ur New Yorkba. A kikötőben egy kis baja akadt. A finánczok finánczmódra a bróndjébe akarták dugni az orraikat, ami ellen azonban Gibs Mihály erőlyesen tiltakozott. A fináncz mégis győzött. A bróndjéban egy tizenhat incsenyi hosszúságú kis fémkoporsó akadt az elcsodálkozó fináncz. Persze meg akarta adóztatni. Erre azonban hamisan mosolygott az öreg ur. Bebizonyította, hogy a koporsó amerikai termék.

Gibs ur ezt a koporsót mindig magával viszi. Amikor hajóra száll, bejelenti a kapitánynak, akit arra kér, égetné őt el, ha utközben meghalna, hamvait pedig zárja az említett fémkoporsókába.

Az öreg urnak egy másik különözkdése az, hogy csak amerikai zászlószövetből készült — alsóruhát visel.

ERKÖLCSÖS MESE.

Huszt, akit felakasztottak, újból elítélték.

Volt egyszer, hol nem volt, a Víztorony is tul volt, volt egyszer egy igen elvetemült ember, akinek volt pofája gyilkolni, sőt rabolni, sőt másokat is erre a rettenetes bűnre csábítani. Ad-dig gyilkolt, addig rabolt, míg a királyi ügyész, aki pedig türelmes ember, megunt a dolgot és egy esunya napon elrendelte, hogy kössék fel érintettet.

Még is történt az akasztás, derék barátunk rövidesen ugy lógott az akasztófán, mint egy felöltő s a szél nagy vígan lengette... Aztán levágták, azután, mert rendes emberek el is temették, ami mindenesetre megnyugtatta a szegény árváknak s a megvisselt özvegyeknek.

Ezzel azonban nem ért véget az eset. Az illető gyilkosról pár héttel az akasztás után kiderült, hogy pénzt is hamisított. Újra előrevették az ügyét, újra letárgyalták az esetet, azután az akasztott embert pénzhamisítás címén elítélték öt évi feyházra és háromévi hivatalvesztésre.

MAGYAR AMERIKAI BANK.

A BUDAPESTI SAJTÓ ELLENTÉTES VÉLEMÉNYEI.

Leközöltük a budapesti lapoknak a *Magyar Amerikai Bank* ellen intézett támadásait. A méltányosság azt parancsolja, hogy most már leközöljük azt a cikket is, mely a budapesti *Magyarország* februárius 20-iki számában jelent meg. Ez a cikk nyilván sugalmazott cikket, mégis annál szivesebben foglalkozunk vele, mivel körvonalozza a czélokat, amelyeket a bank folytatni akar s így valahára nyilvánosságra kerül a program, amelynek végrehajtására az *Amerikai Magyar Bank* létesült és vállalkozott.

A Magyar Amerikai Bank — így szól a *Magyarország* cikke. — New Yorkban múlt év december elején kezdte meg működését és azóta vígan dolgozik, legszebb reményekre jogosítva az eddigi eredmények által. Sokan azt hittek, hogy az Amerikában lezajlott válság és annak nyomában megindult visszavándorlás meg fogják nehezíteni a bank prosperálását. Ez abszolúte nem áll. Vajjon nyom-e a lapban azon néhány ezer visszavándorló, ama milliókhoz képest, akik állandóan dolgoznak odakünn és akik egyelőre nem is gondolnak a visszavándorlásra? Illetve gondolkodnak, mert hazáját alig felejtik el egyik-másik és visszakivánczok az édes szülőföldre, de vár és remél, hogy néhány esztendő múlva munkája gyümölcsével fog hazatérhetni.

Második helyen áll hazánk azon országok sorában, melynek fiait kivándoroltak Amerikába, ha a visszaküldött pénzüsségeket vesszük az összehasonlítás alapjául. Ezen 70 millió dollárra rugó összeg néhány ezer kis magyar bankár közpöntésével jutott a new yorki német bankárok kezébe, kik idegenek és ezek által továbbított a fővárosi pénzüszetekhez szétküldés végett. A Magyar Amerikai Bank azon van, hogy szerény díjszabásaival magához terelje ezt az üzletet, hogy ellenőrizze azt, miáltal első sorban az, aki a pénzt feladja, csekélyebb áldozatot lesz kénytelen hozni, mint most.

Az intézmény nagy nemzeti és közgazdasági fontossága azonban csak ezután tűnik ki. A Magyar Amerikai Bank kontinentális képviselője a Magyar Pénzüszetek Központi Hitelbankja, Budapestben, melynek kötelekésbe ma már közel 500 magyar vidéki pénzüszetet tartozik. Ezen pénzüszetek egy része vett részt említett bank utján a new yorki bank alapításában, vezéreltetvén azon magas szempont által, hogy a magyar kezek által Amerikában összedolgozott és megtakarított fillérek legjobb megőrzési helye itthon van és hogy az a tőke, amit magyar ember teremt, elsősorban hazája közgazdaságának fejlesztésére fordítandó. Megalkották tehát a csatornát, melynek segítségével azon sok millió a magyar tőke gyűjtömedszé, a magyar pénzüszetet felé vezethető. Résztvettek a Magyar Amerikai Bank megalapításában, mely az ő bankjuk, a Magyar Pénzüszetek Központi Hitelbankja által utalja át a kivándorló pénzeket. Az utóbbi pedig nem küldi szét postán a pénzeket, miként a többi bank teszi, hanem a kötelekésbe tartozó 500 pénzüszetet által teljesíteti a külföldi csekket oly módon, hogy azon intézethez utalja a czimzettet, amelyikhez legközelebb lakik. Nincs kétség, hogy a pénz egy része ott marad a takarékpénztárnál, vagy banknál és így gazdaságos felhasználása biztosítva van, eltekintve attól, hogy a kamathozadék itt nagyobb, mint New Yorkban, hol gyakran egyáltalán nem fizetnek kamatot betétek után.

Már a bank alapításakor felmerült az eszme, hogy azon kapocs, amely a

bank létesítése által a magyar pénzüszetek egy tekintélyes és hatalmas csoportja között egyrészt, amerikai bankároknak világhírű és milliárd vagyonnal rendelkező csoportja között másrészt létesült, ne korlátozassék egyedül a banküzletre, hanem vitessék át ipari és kereskedelmi térre is. Mint-hogy pedig az amerikai törvény szerint a bank ily vállalkozásokkal nem foglalkozhatik, az Amerikai Magyar Bank amerikai igazgatóságának tagjai, ama elsőrangú bankárok vezetői egy-kettőre összejártak, és egymillió tőkével báró Hoening O'Carroll főkonzult kezdeményezésére megalapították az International Import and Export Company-t New Yorkban [Nemzetközi ki- és beviteli társaság], mely kizárólag az árukereskedelem közvetítésével fog foglalkozni.

Ime a tőke uttörő munkája! A bankár finom érzékével felkeresi azon utat, melyeken hatáskörének ipara és kereskedelme előnyomulhat, mert üzletének prosperitása ezek sikerétől és intenzívításától függ. Az Amerikai Magyar Banknak is az az érdeke és feladata, hogy mennél élénkebb forgalmat, men-nél számosabb érintkezési pontot teremtessen Magyarország és Amerika között, mire a legjobb eszköz ipar és kereskedelem pártolása, fejlesztése és segítése.

Kereskedelmi forgalmunk Amerikával mindaddig idegen közvetítéssel, harmadik kézen át bonyolítottott le. Ez a jövőben másképp lesz. A közvetítő haszna elcsik és vevő és eladó élvezni fogják a közvetlen érintkezés előnyeit. Számos nyersternény, igen számos iparezik fog kivetni Fiumén át Amerikába, tanusítván ott iparunk és kereskedelmünk életrevalóságát. Viszont itthon azon fogyasztók, kik Amerikában készült cikkeket használnak, olcsóbb és jobb minőségben fogják azokat a társaság közvetítésével beszerezhetni. És mily megnyugvás az a magyar iparosra vagy kereskedőre, ha nem kell távolra leveleznie, mert vevőjének meglesz Budapestben egy vele közvetlenül érintkező képviselője, mily könnyűtés az részére, ha pénzére nem kell agodalommal lesnie, hanem ideháza megkapja, mielőtt felmutatja a feladóvevényt stb. Végül nem mellékes az sem, hogy mennyire fog emelkedni Fiume forgalma, mert jósz óhaj az, hogy ami van magyar tengeri forgalom, az magyar kikötőben bonyolítottassék le.

Akárki írta, akárki sugalmazta ezt a cikket, okosan tette.

Az amerikai magyarság eddig nem tudta, hogy a közönséges pénzkézelen kívül mik a czéljai az Amerikai Magyar Banknak. Most, hogy e czélokkal megismerkedett, éberebb figyelemmel fogja kísérni ezt az amerikai magyar pénzüszetet, mely, ha ama czélok megvalósítására ösztinte törekvéseket fog elárulni, az amerikai magyarság közreműködésére, hathatós pártfogására számíthat.

OLVASÓINK FIGYELMÉBE.

Tekintettel, hogy a márcziusi szám *Huszt* oldalra fog terjedni s így nagyobb előkészületet igényel, lapunk jövő keddi száma csak négy oldalon fog megjelenni. Midőn ezért olvasóink szives elnézését kérjük, ígérhetjük, hogy a márcziusi szám az ő gazdag tartalmával és fényes kiállításával bőven kárpótolni fogja őket.

A márcziusi számot jövő esztőtörtökön fogjuk postára adni, hogy az ünnepi szám a nagy napon még a legtávolabb vidéken is előfizetőink kezében legyen.

THE DOLLAR SAVINGS & TRUST COMPANY MAGYAR OSZTÁLYA YOUNGSTOWN, O.
VAGYON: \$1,500,000. PÉNZT KÜLD az 6-hazába és a világ minden részébe gyorsan, olcsón és pontosan. PÉNZBETÉTEK után 4 százalék kamatot fizet. ÜZLETVEZETŐ: Burger B. Lajos

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

A SEGÉLYEGYLET JUJBILEUMA. Ismételve tettünk említést arról a hangversenyéről és bárról, amelyet a menház vezetőségével megbízott *New Yorki Magyar Segélyegylet* fennállásának tizedik évfordulója alkalmából a hó 28-án fog megtartani a Waldorf Astoriában. Mi rámutattunk arra, hogy a Segélyegylet kötelessége hangversenyen is kidomborítani a magyar jellegű és örömmel jelentjük, hogy a hangversenyt rendező bizottság magává tette az álláspontunkat. *Stern Adolf* igazgató ur a hangverseny részére megnyerte *Réthy Laura* magyar művésznőt és *Burián Károly* kamara-énekest, a budapesti magyar kir. operaházak volt tagját. E két művész eseményre fogja avatni a Segélyegylet jubileárius hangversenyét, amelyen, amint már említettük, báró *Heugelmüller László* né, gróf *Széchenyi László* né és dr. *Gerster Árpád* né urasszonyok fognak mint védnökök szerepelni. — Ma, *péntek este nyolc órakor* az utolsó intézkedése megtehető előjából rendkívüli gyűlést hívott egybe a Segélyegylet elnöke. A gyűlést a Boulevard-kávéházban tartják meg.

MAGYAR BEVÁNDORLÁS. Kritikán alulki odahaza a viszonyok. Erre vall, hogy még mindig jönnek ide hazulról, habár tudják, hogy itt is kétségbe ejti a munkásvilágot a már hónapok előtt beállott s egyre tartó pangás. A lefolyt héten *negysshármint* ember érkezett Magyarországból a *New Yorki kikötőbe*, köztük 61 magyar, 174 tót, 51 sváb, 97 horvát és 29 oláh.

New York államban maradt 11 magyar, 18 tót, 4 sváb, 8 horvát és 2 oláh. *Pennsylvania*ba ment 5 magyar, 29 tót, 3 sváb és 8 horvát. *Ohio* államba utazott 12 magyar, 19 tót, 13 sváb, 7 horvát és 7 oláh. *New Jersey* államba ment 2 magyar, 14 tót, 5 sváb, 14 horvát és 3 oláh. *Connecticut*ba utazott 3 magyar, 10 tót, egy sváb és 3 horvát. *West Virginia*ba ment 9 tót, egy sváb, 5 horvát. *Missouri*ba utazott 6 magyar, 11 tót, 9 sváb, 5 horvát. *Michigan*ba ment egy magyar, 12 tót, 10 horvát és 3 oláh. *Delaware*ba utazott egy magyar, 6 tót, két horvát. *Illinois* államba ment 5 magyar, 17 tót, 17 horvát és 5 oláh. *Indiana*ba utazott 11 magyar, 14 tót, 10 sváb, 5 horvát és 9 oláh.

*Wisconsin*ba ment 4 magyar, 15 tót, 10 horvát. *California*ba 3 horvát ment. **HAZAUTAZÓK FIGYELMÉBE.** A kikötés és kényelmesen óhajtanak Magyarországra utazni, forduljanak a *New Yorki Utazási Irodához*. Cím: **LÁNG JÓZSEF**, 1496—2nd Avenue, NEW YORK. Láng ur az orosz-amerikai vonallal olyképpen lépett összeköttetésbe, hogy innen, *New Yorkból* *Rotterdam*ba *másodosztályon* **NEGYVENÖT DOLLÁRÉRT**, *harmadosztályon* **HUSZONHAT DOLLÁRÉRT** szállíthat utasokat. Az utasok bármily osztályban külön szobákban utaznak és kitűnő ellátásban részesülnek. Felhívjuk olvasóink figyelmét egyuttal *Láng Lajos* urnak előkelő banküzletére; ő az ő módszere szerint leggyorsabban kézbesíti odahaza a nála továbbítás végett feladott pénzeket. Ne felejtse hát el senki ezt a címet: **LÁNG JÓZSEF**, 1496—2nd Ave., NEW YORK.

FIATAL MAGYAR MÉRNÖK. *New Yorkban* a városi mérnökök klubja múlt hó 26-án fényes hangverseny és társasvacsora keretében avatta fel új tagjait. Az új tagok közt, kik mind-megannyian fenyves sikerrel tettek a vizsgáikat, ott találjuk *Mandel Ernő* fiatal honfitársunkat is. *Mandel* ur csak a saját vasszorgalmának köszönhető, hogy fiatalága dacára oly tekintélyes állásba jutott, amely álláshoz sok szerencsét kívánunk neki.

A „BEVÁNDORLÓ” MÁRCZIUSI SZÁMA. Májhoz egy hétre fogjuk postára adni a „Bevándorló” márczius tizenötödiki számát. Ez a szám a szabadságharcból vett képeivel, gazdag és előkelő tartalmával kiállja a versenyt bármily budapesti lappal. Előzetesünk természetesen ingyen kapják ezt a számot, amelynek ára példányonként 10 cent, Magyarországra postán küldve 15 cent.

ELITÉLT MAGYAR BANKÁR. A saját üzleti hanyagságának köszönhető *Ujhelyi Antal* honfitársunk, aki *Lorainben* banküzletet folytat, hogy az ottani esküdtek nyolcvan dollárnyi kártérítésre ítélték őt. *Egy Kahlhofer* nevű ottani honfitársunk ugyanis azzal bízta meg *Ujhelyit*, hogy családjának küldjön Magyarorszába hajójegyeket. *Ujhelyi* csak ötven napi késéssel küldte

el a jegyeket, mire *Kahlhofer* kártérítéssel perrel támadta meg őt, amely per *Ujhelyi* Antalnak a fentjelzett módon történt elítélésével végződött. *Ujhelyi* ur tagadja, hogy ő szabálytalanul járt el, mindazonáltal tény, hogy az első bíróság őt elmarasztalta.

AZ „ÖNÁLLÁS” GAZDÁT CSEBÉLT. A *Philadelphian*ban, *Mogyorósy Arkád* kollegánk szerkesztésében megjelenő *Önállás* nevű hetilap a múlt héten gazdát cserélt. A lap főt, *Várkonyi Sándor* south bethlehemi magyar plébánosnak tulajdonába ment át. A plébános urnak sok szerencsét kívánunk vállalkozásához.

HALÁLRA KINZOTT MAGYAR. *New York* állam hírűdett arról, hogy körházaiiban mennyire embertelenül bántanak az azokban elhelyezett betegekkel. Még csak nem rég adtunk hírt arról, hogy *Pogány* honfitársunkat agyonkínálták s hogy hátramaradtjai a hullánál sérülések alapján perrel támadták meg a körház vezetőségét. Most egy hasonlóan hajmeresztő dolognak hírért vesszük az *Illinois* állambeli *Jacksonville*ből. Az ottani állami telyólydába szállították ugyanis *Menczey Vilmos* 54 éves honfitársunkat. Az ápolók a szerencsétlen embert annyira verték-ütötték, hogy belehalt a kapott sérülésekbe. *Menczey* rokonai az embertelen ápolók ellen megindították a törvényes eljárást. Mindazonáltal felhívjuk ez esetre a *chicagoi* magyar konzul figyelmét is.

LAKODALOM A NEW YORKI MAGYAR KOLONIÁBAN. *Auer Bertalan* honfitársunk, aki *Kiss Emil* előzően ismert magyar bankárnál van alkalmazva, vasárnap, márczius elsején esküdött örök hűségét *Schlesinger Stella* kisasszonynak. A szívek e szép frigyéhez zavartalan boldogságot kívánunk.

SZÉCHÉNYIEK NEW YORKBAN. *Habár Széchenyi László* gróf és neje, *Vanderbilt Gladys* Magyarországot választották állandó lakhely gyánat, mégis gondoskodtak arról, hogy *New Yorkban* is legyen hova letenni a fejüket. A fiatal grófné ugyanis az 52-ik utca és *Madison Avenue* sarkán hétemeletes palotát épített a saját céljaira. A *Széchenyi-pár* minden esztendőben egy pár hónapot *New Yorkban* fog tölteni.

CALÁDI DRÁMA SOUTH BENDEN. *Török Lajos* honfitársunkról az *Indiana* állambeli *South Bend*ben min-

MAGYAR AMERIKAI BANK
ÁLLAMI BANK

Elnök: W. H. BRYAN, volt állami bankvizsgáló.

32 BROADWAY - - NEW YORK

Ha biztos helyen akarja pénzét tartani, vigye a **MAGYAR AMERIKAI BANKBA**, mert ez az egyedüli magyar, állami felügyelet alatt álló pénzintézet Amerikában. \$200.000.00 alaptőkével és tartalékkal.

Abban a bankban van pénze legbiztosabb helyen, mert arra az állam ügyvel fel és betéjtére magas kamatot ad. Magyarországi képviselője a Magyar Pénzügyintézet Központi Hitelbankja és az ennek kötelékébe tartozó 450 vidéki pénzintézet 1000 millió korona alaptőke és betétel.

BETÉTEKET CHECK ACCOUNTRA ELFOGAD.

Levélbeni megkeresésre is készséggel szolgál felvilágosítással.

denki tudta, hogy durva, tettelegességekre hajlandó ember. Durvasága miatt zárták ki őt az ottani városi tüzoltóság-ból s azóta tejelárusítással foglalkozott. Durvasága alatt legtöbbet szenvedte a felesége. A brutális ember ütötte-verte az anyu is gyenge állományát. Az embertelen ütések folytán *Török* né a múlt héten korait szült. Betegen fekteték az ágyban, de férje még akkor is bántotta őt. A szegény asszony ekkor növére segítségével felvászorgott az ágyból és betegkoosin elvitette magát édesanyjának a *Catalpa Avenue* 1521 száma alatt levő lakására. Ott lefeküdték a beteg és a nő. Este betoppant azonban a férj. Durván követte, hogy az asszony keljen fel és menjen haza. Az asszony persze mondta, hogy nem bír felkelni, majd ha jobban lesz, hazamegy, feltéve, hogy férje megígéri, hogy jobban fog bánni vele. *Török* erre revolvert rántott és le akarta löni a feleségét. A veszély pillanatában az asszonynak *Biro István* nevű öccsere, aki a másik szobából szemmel kísérte sógorának minden mozdulatát, a szobába ugrott és két lövéssel leterítette a megvadult embert. *Török* nyomban meghalt. A tizenöt éves *Biro István* letartóztatották, de általában azt hiszik, hogy nem lesz semmi bántódása. A véres családi dráma nagy izgalmat okozott a south bendi magyarság körében. *Törököt* nem sajnálja senki, de annál nagyobb részvételt fordulnak az özvegyesre jutott asszony felé.

MEGHUSULT VÁGYAK. *Ohio* állambeli *Youngstown*ból írják nekünk, hogy *Federák János* honfitársunkat, a ki munkája után tekintélyes vagyontákporgott össze, ellenállhatatlan erővel megszállotta a honvágy. Vágyának kielégítésében nem akadályozhatta meg őt senki és semmi. Pénzre tette tehát mindenét és megváltotta a jegyet a hazautazásra. *Bucsnáldomásra* meghívta a barátait. Velük időgölt reggelizésük kísérték őt ki a vasutra. A vasuti kocsi lépcsőjének felső fokán megállott s kezével még egyszer búcsút intett. A vonat ekkor megindult, *Federák* lezuhant és véres fövel terült el a síneken. A szerencsétlen embert a vasutról visszaszállították a körházba, ahol nimesnek nagy reménynyel a felépüléséhez.

AZ ELSŐ „DISZNÓ-BÁL”. A *New Yorki* I. M. *Disznó* Asztaltársaság, mint „jósávi-egyesület”, a szegény gyermekek felnevelésére javára múlt hó 27-én a 4-ik utcai *Rákóczi Hallban* társasvacsorával és tombolával egybekötött fényes farsangi bált rendezett. Az egytel tagjai *Ferschmann János* elnökkel, úgy is mint „fodlisznoval” az élőkön oly tevékenységet fejtettek ki, e mulatság sikere körül, hogy a *Rákóczi Hall* mindkét nagyterme szülnék bizonyult a vendégek befogadására. — A zenét *Járóka Elek* zenekara szolgáltatta. — Nem volt hiány semmiben, volt jó magyar bor, magyar vacsora, no meg sok szép magyar asszony és leány. *Mélián* díszteret érdemel e szépen rendezett

TÁRCZA.

A LÁTOGATÁS.

Irtá: *Vécsein-Jankovich Lujza.*

— Csöpség! Öltözködni! —
A „csöpség”, *Henter* doktor felesége, imádatos grimaszt vágott.
Ott ült kedves, meleg szobáskájának ablakánál, ahol egy majolika-korsóra valami divatos lehetetlenséget festett és javában vegyítetté hozzá a színeket, mikor az ura, látogatáshoz öltözve, benyitott hozzá.
Az asszony az utolsó pillanatig abban reménykedett, hogy ma itthon maradnak. Egyáltalában leküzdhetetlen ellenszenvvel viseltetett most még minden társadalmi kötelesség ellen, mely őt, kissé merész fantáziával, barbár, középkori intézménynek minősített és ha rossz kedvében volt, nem tartotta sokkal enyhébb dolognak az inkvizíció kintözészközéinél.
— Istenem, mire való már ez?! — szokta mondani komikus kétségbeeséssel, valahányszor az ura, ki fiatalága mellett is nagyon keresett orvos volt, ide vagy oda elvitte. — Mi öröme telik benne, ha odahagyom kis fészünköt, felveszem a legfeszesebb ruhámat és sorra járom az idegen emberek között, kiknek létezéséről is elfelejtkezem, amint besukodók mögöttem az ajtó. Egyik olyan nekem, mint a másik. Beszélnek hozzám, alig tudom, mit válaszolok rá, anélkül, hogy ott járna az eszem. Mennyivel jobb itthon! Mondja csak, mi lenne, ha sztrájkolnék? Ha keressen kijelentésem, hogy nem megyek sehova?
— Mi lenne, kis csasi? Hát nem éri fel észszel? Nem gondolja, hogy magamra haragitanám azt a kört, mely most kitüntet bizalmával és senki se hívna többé. Más orvoshoz folyamodna és akkor a maga kis fészke, melyben pihegő madár módjára szeret meglapulni, nem lenne ilyen puha és meleg...
— Eh, lári-fári! — felelt az asszony. — A beteg ember nem látogatja, hogy

olyan orvost hívjon, ki teljesen tisztában van az etikettel. Aki beteg, első sorban is alhoz fordul, kihez bizalma van, tekintet nélkül arra, hogy elvitte-e hozzá látogatáshoz a kis feleségét, vagy nem.
— Mondtam, ugy-e, hogy nem ért a dologhoz! — kiáltott fel diadalmasan a férj. — Az én betegem a városnegyed háut erényét teszik ki. Komoly baja kevésnek van és inkább szórakoztatónak tartja a háziorvost, aki nélkül éppen úgy nem tudna ellenülni, mint vilámvilágítás, vagy telefon nélkül. A társadalomnak ez a rétege nem alkalmas rá, hogy egy munkaszerető, ambíciózus orvos komolyan vegye, de azért nem szabad kockáztatnunk jóakarataikat, mert dus honoráriumokat fizetnek.
Ilyenforma vitaközös folyt közöttük, valahányszor arról volt szó, hogy látogatáshoz menjenek. Az új asszonykát majdnem erőszakkal kellett otthonról elvinni és akkor volt a legboldogabb, mikor a „robotoláshól” megtérve, minden díszes holmiját elrakhatta, pongyolát öltött magára és a hintaszékbe kényelmesen hátradőlve, hallgathatta az ura zongorajátékát.
Ezért az édes, áldvoóságos érzésért utólag rendszeren meg is bocsátott az elene elkövetet merénylétért.
— Tulajdonképpen kihez is megyünk ma? — kérdezte kedvetlenül azon a verőfényes téli délután, mikor *Henter* teljesen felkészülve nyitott be hozzá.
— Hát már elfelejtette? *Horváthné* ő méltóságához — mondta bizonyos ünnepléses komolysággal, melyből kiértékelte, hogy azt az asszonyt, kihez most mennek, nagyrabecsüli. — Tetőtől talpig uriaszony, a régi „nagyasszonyok” közül való és büszke vagyok, hogy téged annyira óhaj megismerni.
A kis *Henterné* megadó sóhajjal kelt fel helyéről, hogy az öltözködéshez kezdjen és nemsokára szélsébséggel robotgat a *Horváth*-nyaraló felé az elegáns gummikerekün...
— *Horváthné*, az elhunyt főispán özvegye, abból a nagyon szomorú alkalomból maradt télire is a városon jól kívül épült nyaralójában, mert éppen mikor ott rezidenciájukba költöztek vol-

na, egyetlen, tizenhat éves leánykája halálosan megbetegedett. A nyaraló vendégszerető falait, hol tavasz óta egyre-másra mulattak az emberek, zokogás, jajszó és halotti ének siráma verte fel. A szép kis fehér halottat örök nyugalomra helyezték a kert végébe, a temetés után pedig *Horváthné* erős ideglázbá esett. Mire valamelyest magához tért, már tél volt. Köröskörül hó borította a vidéket és *Horváthné* elhatározta most már, hogy végleg kiinn marad. A végtelen fehérség, mely körülvette, a csend és nyugalom jót tettek agyongyötört idegeinek.
Később, mintha kissé felvidult volna. Egészséges szervezete kiheverte a nagy csapást és most már szinte jóleső fájdalom váltotta fel a tempa kétségbeesést.
Remeteségében lassacskán barátai is felkeresték és így lett a *Horváth*-nyaraló tél kelles közepén néhány előkelő család találkozóhelyévé.
Akit szeretettel és bizalmával a ház ura nője leginkább kitüntett, az *Henter* doktor volt. Ez a szépetehetségű, akarat erős ember, a legszomorúbb napokban hősiessen küzdött a drága életért. Volt úgy, hogy napokig nem mozdult a beteg ágya mellől; ilyenkor rendes pácienseit is másra bízta. Nem rajta mult, hogy a küzdelemben ő maradt a vesztes, aki majdnem annyira kétségbe volt esve, mint az édesanyja, mikor a forró láztól elgyötört test karjai között végsőt vonaglott.
Ez a borzasztó időszak hozta őket oly közel egymáshoz, hogy *Horváthné* valóságosan fának tekintette *Hentert* és egy édesanya érdeklődésével vett tudomást nőülési szándékáról, mely kevészet azután esett. Minden alkalommal beszélnie kellett a nagyasszonyáról, hosszasan el-elhúzógetta a csinos leány arcképét és mikor *Henter* az esküvőre utazott, ismeretlenül is gyönyörű nászajándékot küldött vele.
Hogy a mézesetek eltelte után legelőször is nem oda vitte a feleségét, annak nagy oka volt. Ugy értesült ugyanis, hogy *Horváthné*nek szállóvendége van; egy feltűnően szép, érdekes barna asszony, akit távoli rokonának mondanak. Valami *Szendy Gusztávné*...
Mikor ezt a nevet a doktor először

hallotta a kaszinóban, érezte, hogy minden csepp vére az agyára tolt. *Szendy Gusztávné*... Vajjon ő-e az csak-ugyan? Vagy van más *Szendy Gusztávné* is?...
Napok multával aztán megtudta, hogy *Horváthné* vendége azonos azzal a nővel, akit egyszer ő a bolondulásig szeretett. Akiért, botor észszel, nekiment volna a fennálló erkölcsi világrendnek is, csakhogy az imádatot asszony végképpen az övé lehessen...
A dolog mindössze is azon szenvedett hajtóerőst, hogy az asszony — okosabban volt, mint ő. Leglángolóbb szerelmi extázisában is számot tudott vetni egy nyilvános botrány káros következményeivel, mely elszakítaná őt a dusgazdag férjtől. Eh, ostobaság! Csak nem vonhatja meg magát a világ egy távol-első kis zugában ezzel a kis kezdő, fiatal doktornál?! Miért, mikor így is elmerülhetnek a gyönyörök árjában? Mikor így is édes a csók? Sét édesebb, mert a veszély izgalma jár vele.
Isten tudja, hogyan végződött volna ez a viszony az akkor még tapasztalatlan, rájogó fiatalemberre nézve, ha az apja váratlan halála vissza nem rántja az örvény szélére.
Henter hazament az öreg járásorvos temetésére és a szegénység, nélkülözés, amit otthon talált, egy hatott rá, mint ha hideg zuhannyal ébresztették volna fel mámoros álmából.
Az anyja és két huga most már töle vártak mindent, mert szegény, jó, öreg, aki világleletében könnyelmű ember volt, csak adáságot hagyott rájuk.
Hogy a vihar elzúgott felettük és ők felocsudtak kábultságukból, kétségbeesetten kapaszkodtak most már egyetlen reményességükbe és ő nem ért rá többé a saját szívügyével bajlódni.
Messze elköltözött a helyről, ahol a szép asszony lakott és minden igyekezetével azon volt, hogy az új városban pozíciót teremtsen magának. A szerencse határozottan kedvezett neki. Volt néhány sikeres gyógykezelése. Az emberek divatba hozták. Tomboló szenvedélyből kigyógyult és beállhatott a rendes emberek közé, kire szép, nyugal-

mas életpálya, tisztas megőregedés vár...
Szendy nével többé nem találkozott. A nevé sem hallotta ideig. Most, hogy megint utjába esett, messze el akarta kerülni és csak akkor vitte feleségét *Horváthné*hez, mikor hírvé vette, hogy vendége előtte való napon elutazott...
— A véletlennek tetszik néha keresztvonalást húzni a gyarló emberek számításain.
Igy *Szendy* né is lekészt aznap a vonatról *Horváthné* legnagyobb öröme, aki most riadásul még egy hetet könyörgött ki tőle.
Igy történt, hogy mikor az inas *Hentert*ek bejelentette, egy trónszerű karrosszékából a szép asszony lehető legelfogulatlanabban nyújtott kezét a „régijó ismerősnek”.
Annál kinosabb zavarban volt a doktor. A társaságban jártas művelt ember minden önuralmára szüksége volt, hogy nyugalmát megőrizze és a társadalmi illemszabályok legelmeiből követelményének eleget tegyen.
Szendy né észre is vette vergődését és pokoli öröme telt benne. Különben is jó napja volt. Feltűnően szép volt ma. Valami puha, tapadó kelméből készült ruha volt rajta, mely ingerlő természetnek minden vonalát elárulta. Közel ült a kandallóhoz és így az onnan kiáradó izzó fény megvilágította az arcát, mely inkább bájos és egy kissé pikáns volt, mint szabályszerűen szép. Sötétbarna, tömött haja laza kontyba volt tűzve és néhány kis fűrt behullott fehér homlokába. A két, csodálatosan nagy, árnyas pillájú szemét, miutha csak mindig álmos lett volna, félig lehunyta tartotta. Csak olykor-olykor vetette fel egész nagyságukban, hanem akkor *Isten* őrizte azt a halandó férfit, aki a rejtett poklok mélységeibe pillantott...
— Hja, publikuma de a nevet lanul; érez meg rajta nta.
— A beszéd [Veszélyes hozzá. Sz

mulatságért disznó: Fers tal bálelnök. Miel József roly cigány nász [jelmez ván, Brück Kiss Géza, Neumann 87 Oravet Am Weisz Jenő t az összes Eak, az Ifj. K Dalárda női gyek neveit Ferschmann leányaival, nyi Józsefn Bertalanné, dorné, Welt renezé, Péti Oravet Am még számos nak csak a f

GÖRÖG
PASSAICO
tholikus mag egyházközség toz építene tozó honfát Meg is vette plomi ezelőség nem tart telenek az egy átalakít házat eladj nek mindé plom nem Szent MiháI fognak eljáIrdán plébán ket kielégítő

MÁRCZIU
LUMBUSBA
lumbusban is zins tizenöt ref. egyház é ünnepélyi keresszényű szavaltokka szűn ünnep iskolahelyisé márczius 15-

ELJEGYZ
Kovács Józse kosnak bájos zins elsején ton József b városában ki eljegyzési ün illett volna.

dog, hogy szí tolvajt sejték kedik. Mert irigylekét t Megkönyy kor *Horváth* maga melleé — Édes, k mennyire vá — Az urat terné hálás nem sziveset ide bizalom — Akár e ezt akarta Henterné egy önkény emeite a jó Most *Szendy* akart, tudó az asszony Olyan elrag gett, hogy c Erösen ső fel akarta — Ne né *Szendy* né, ugy szerető a vendégek — Oh, én Henterné, kótt nekem — Az ke a háziasszo Csöpségkózzott az u — De m dotta esllé nem játszik igen tanult elhallgathat kor a hint szemem: é daszép tűn lelkiem, mi zott.
— Hja, publikuma de a nevet lanul; érez meg rajta nta.
— A beszéd [Veszélyes hozzá. Sz

ANK

YORK

szintézett

az állam képviselője

betételle.

GYAK. Ohio állam irják nekünk, honfitársunkat, a híres vagyonkát állhatatlan erőgy. Vágyának állítozhatta meg azaz tette tehát a jegyet a hamásra meghívogult reggelig utra. A vasuti okán megállott asut intett. A Federák lezu el a síneken. A vasutról visza, ahol ninesse felépüléshez.

MÁRCIUS. A new szaltársaság, a szegény gyer- mült hó 27-én lallban társas- al egybekötött lezett. Az egy- lános élőkkel, al" az élőkön tek ki e mulat- Rákóczi Hall nek benyúlt na. — A zónét szolgáltatta. — en, volt jó ma- ra, no meg sok leány. Melán épen rendezett

megőregedés

em találkozott.

lg. Most, hogy esse el akarta vitéte feleségét

rül vette, hogy elutazott...

néha keresztvo- berek számítá-

ett aznap a vo- gyobb örömeire, egy hetet kö-

or az inas Hen- trónszéri ka- lehet legelfo- kezett a „rég,

ban volt a dok- tas művelt em- szükségé volt, orize és a ok legalemibb

tegyen.

te vergődés és

Különbén is n szép volt ma. elméből készült ngerlő termé- larulta. Közel

gy az onnan ki- gította az ar- és egy kisse pi- szerűen szép,

la laza kontyba s fűrt behullott t, esodálatosan zemét, mintha

tt volna, félig k olykor-olykor gukban, hanem

halandó férfit, ségeibe pillant-

nkéntelenül ösz- szempár fürké-

a. Istenem, on- leolvashatott la egy ilyen ár- o teremtés ham- akhogy nem be-

Anyira bol-

mulatságot a rendező-bizottság: Fő- díjazó: Ferschmann János, Ráday An- tal bírelnök, Kovács József alelnök, Mises József zenevezető, Gáspár Ká- roly ezigánybíró, Tell J. Vilmos kan- nász [jelmezben], továbbá Pathó Ist- ván, Brückner József, Fedor János, Kiss Géza, Mezey Ignác, Lám Géza, Neumann Sándor, Turcsányi József, Oravecz Antal, Weltmann Mihály és Weisz Jenő biz. tagok. — Jelen voltak az összes East sidei magyar üzletbe- rek, az Ifj. Kör és báltestület, a Ny. M. Dalárda női kara. — A következő hól- gyek neveit sikerült feljegyeznünk: Ferschmann Jánosné, Kovács Józsefné leányaival, Gáspár Károlyné, Turcsá- nyi Józsefné, Török Istvánné, Bodnár Bertalané, Kiss Gézané, Köszegi Sán- domé, Weltman Mihályné, Bokor Fe- rezné, Péter Lajosné, Román Ilonka, Oravecz Antalné, Zsolna Annuska s még számosan. A kedélyes mulatsá- gnak csak a felkelő nap vetett véget.

GÖRÖG KATHOLIKUSOK PASSAICON. Passaicón a görög ka- tholikus magyarok is azon voltak, hogy egyházközséget alakítsanak, templ- mot építsenek s így más vallásos tar- tozó honfitársainkkal lépést tartsanak. Meg is vettek egy házat, amelyet tem- plomi célokra átalakítottak. A dícső- ség nem tartott azonban sokáig. Kép- telenek az egyházközséget fenntartani s így átalakítják hitközségi egyletté. A házat eladják s a vételár mellé gyűj- tenek mindaddig, míg tehermentes tem- plomot nem bírnak venni. Közben a Szent Mihályról elnevezett templomba fognak eljáráni, ahol tiszt. Janicski Irán plébános fogja lelki szükségletei- ket kielégíteni.

MÁRCZIUS TIZENÖTÖDIKE CO- LUMBUSBAN. Ohio állambeli Col- umbusban is megünneplik az idén márc- zius tizenötödikét. Az ottani magyar ref. egyház és ennek ifjusága márcziusi ünnepélyt rendez, amelyen az angol keresztény ifjak egylete is résztvesz szavalatokkal és énekelőadásokkal. A szép ünnepélyt a magyar ref. egyház iskolahelyiségében fogják megtartani márczius 15-én délután 3 órakor.

ELJEGYZÉS PASSAICON. Öv. Kovács Józsefné jelenleg passaicai la- kosnak bájos Erzsébet leányát márc- zius elsőjén jegyezte el magának Már- ton József honfitársunk, aki Passaic városában közbeesülésnek örvend. Az eljegyzési ünnepély lakodalomnak is be- állított volna. Eltartott a reggeli órákig.

A nagyszámu vendégek, köztük Ricsák János, Sass István és Nagy Sándor, ki- tűnően mulattak és folyton éltették a boldog jegyespárt.

A MAGYAR MENHÁZ KIMUTA- TÁSA. Vettük a new yorki magyar menháznak februárius hónapról szóló kimutatását. E kimutatás szerint az elmúlt hónapban 388 férfi és 90 nő la- kott a menházban, akik közül 4 férfit és 50 nőt szolgálatba adtak. 90 egyént továbbszállítottak, 261 pedig vissza- utazott haza. Ingyen ellátásban 1788-szor részesültek, 1714 ingyen reggelit és 3097 ingyen ebédet és vacsorát osztot- tak ki az elmúlt hónapban. A jelen sanyaru viszonyok között a menház kft- lönös áldásnak bizonyul s megérdemli, hogy a jobbmódu magyarok minél na- gyobb számban pártfogolják.

A MAGYAR KASZINÓ HANG- VERSENYE. Emlegettük már, hogy a passaicai magyar kaszinó ma, péntek este hangversenyt rendez. A hangver- seny fényesnek ígérkezik. Számos elő- kelő amerikai és német annyira érde- keldik a hangverseny iránt, hogy a je- gyek nagy részét már is elkapkodták. Réthy Laurán, a magyar énekművés- zőn kívül a rendezőség megnyerte Schkolnick Mera gondokaművésznőt, akit európai és amerikai körútján lel- kesedéssel fogadtak mindenütt. A hangverseny-számok mindegyikét Serly Lajos zenekara fogja kísérsni és Serly Lajos a saját szerzeményű „Passtia” című rapszodliáját is előadja.

KIS TÜKÖR.

Apróságok az amerikai magyarság köréből.

Miszikém, hová megy? Egy New Jersey állambeli városban nagyon meg- unták a magyarok a „groceristák” zsar- olásnak is beillő árait, elhatározták hát, hogy megalapítják a „keresztény szövetkezet”-et. A dolog nem tartott sokáig. Egy-kettőre begyűlt a pénz és megnyitott a szövetkezet fűszeres bolt- ja.

Roppantul fáj ez a nem keresztény grocery-tulajdonosoknak, de egynek sem annyira, mint a szövetkezeti bolt- tal szemközt levő fűszeresnek, akinek bevöl majdnem mind átpártoltak a tisz- tabb és jobb árut adó szövetkezeti bolt- ba.

Fájjt neki, nem esoda hát, ha a gyű- lölt boltban vásárló régi kuncsaftokat

megállította és lebeszélni igyekezett őket a szövetkezettel való vásárlásról:

— Hová megy, miszikém, lelkem. A szövetkezeti groceryba? Minden újjság attól óvja, mégis a trusztot támogatja? Jobbat is adok, olcsóbban is adom... — beszélt a fűszeres s elővette minden ékeszszólási tehetségét, reklámot esa- pott, de hiába. Minden embert megál- litott, beszélt neki, bizonygatott. Már messziről kiállított az új boltba törekvők felé:

— Miszikém, miszikém, hová megy? Az egyik asszonynak, valahányszor csak abba a üzletbe tévedt, mindig ut- ját állotta.

Tegnapelőtt is, mikor az asszony ezu- korért ment a keresztény szövetkezet boltjába, megállította a nem keresz- tény fűszeres:

— Miszikém, miszikém, hová megy? Az asszony csak végignézett a fűsze- resen, aki nem is olyan régen még szemtelen göggyel beszélt hozzá, ha vé- letlenül nem fizetett azonnal és ujjával az új bolt felé bökve, mosolygva szólt: — Megyek a maga temetőjébe.

Ha bekap egy nagy hal, mit csinálsz? Egy jól ismert magyar orvos mesélte az alábbi dolgot:

„A minap sürgősen hívtattak S...ék- hez. Az asszony lett rosszul, akit pár hét előtt operáltam meg. Még nem jött teljesen rendbe s a különben vitézül vi- selkedő asszony az operáció óta a leg- kisebb változásra telefonál értem. Most is ugy történt. Megnyugtattam persze hamarosan és ajánlóltam neki, hogy nyáron menjen valami tengeri fürdőbe.

Ott volt a szobában az asszony két fia is: az egyik egy 7 éves komolykodó, a másik olyan 5 éves, eleven fiúcska lehetett, aki soha se tudott egy pilla- natig nyugton maradni. A tengeri für- dő hallatára odafutott az anyjához:

— Manukám, elviszel minket is? — kérdezte az anyja nyakát átfelve.

— Igen, fiam, ti is jöttök.

— Fürödhetünk mi is a tengerben? — Fürödhetek.

— Jaj, de jó lesz, jaj, de jó lesz! — tapsolt a kicsi. — Én majd bemegyek a tenger közepébe és uszni fogok — s már mutatta is a kezével, lábával, ho- gyan fog uszni.

Az idősebbik komolkodva szól az ös- csenek:

— Hát ha bekap egy nagy hal, mit csinálsz? A kicsi egy pillanatra megijedt,

a férfi viharosan dobogó szívvel hallgat- ta a csábhangokat... Egyszerre az inas új vendégeket je- lentett be: egy éltes dámat és a kerület képviselőjét.

A villanyt felgyújtották és a varázs- rak egy pillanat alatt vége szakadt... Szendyné ideges mozdulattal lecsap- ta a zongora fedelét; ugy hangzott, olyan riasztóan, mintha koporsót csuk- tak volna le...

Még egy kis ideig együtt maradt a társaság, aztán Henterek búcsút vettek. — Meddig marad? — kérdezte a dok- tor Szendynétől, mikor a kézt megcsó- kolta, olyan hangon, mely elfogulatlan akart lenni, de az arca kísértetiesen sápadt volt...

— Oh, most már egy hétig sem eresz- tenek innen! — válaszolt az asszony és a szeméi százszor többet mondtak en- nél...

A fiatal pár szótlanul ült egymás mellett a csukott kocsiában. Az asz- szonyka fázott egy kisse. Várta volna, hogy az ura gondosan begöngyölgesse puha bundácskájába, mint máskor szokta, de hogy feléje se fordult, ő se mozcizant meg. Csak ült mozdulatla- nul maga elé meredve és egyszerre hi- deg szomorúság szállott a szívére. A délután még oly vakítóan fehér táj fe- lett szürke, gomolygó köd lebegett és neki ugy tetszett, mintha egynesen eb- be a vizasztalan szürkeségbe rohanna- nak. De miért? Mi történt? Sejtlet- me se volt róla, de a szive vergődött, mint a törbejött madár. Kiáltani akart, szólni az urához, de valami meg- nevezhetetlen tartózkodás lezárta aj- kait. Hisz állandóan elfordult tőle és a másik ablakon nézett ki. Mit néz vaj- jon? Ő is a ködbe bálul? Ő is réteg valami ismeretlen veszélytől? Kinevet- te magát ezért a gondolatért. Majd idegesen nézett előre. Szerette volna látni, hol vannak? Közel van-e már a város? Otthon lesznek-e hamar? Ot- thon! Az elhagyott, édes, puha fészek ugy tűnt fel sóvárgó lelke előtt, mint a kikötő a sarkán, kit vihar ért künn a tengeren. Számlálgatta magában a percekét és majdnem felsikoltott örö- mében, mikor a ködön át vezéresillag-

MINDEK MÁS VONALNÁL OLCSÓBB UTAZÁS EURÓPÁBA New York - Rotterdam az „orosz-amerikai vonalak” gyors hajóin. KÉNYELMES ELHELYEZÉS! KÜLÖN SZOBÁKBAN! KITÜNŐ ELLÁTÁS! FIGYELMES KISZOLGÁLÁS! UTAZÁSI IDŐTARTAM 7-12 NAP! MÁSODOSZTÁLY \$45. HARMADOSZTÁLY \$26. KÖZVETLEN ÖSSZEKÖTTETÉSEK ANTWERPEN, BREMEN és HAMBURGBA. LÁNG JÓZSEF a „NEMZETKÖZI UTAZÁSI IRODA és PÉNZVÁLTÓ TÁRSASÁG” igazgatója. 1496 SECOND AVENUE, NEW YORK, N. Y. Cor., 78th Street. Magyar banküzlet — Leggyorsabb pénzküldés. Irjanak menetrendért. — Irjanak prospektusért.

aztán észbe jutva az operáció, melyet az anyja kiállított s amit bizonyára a eselédől hallott nagytva, hirtelen fel- vidulva így szólt: — Telefonálok a doktor bácsinak, ő felvágja a hálnak hasát és kivessz!

Válasz. Tisztelettel értesítem azt az öt urat, akik tegnap levéleg felkeres- tek, hogy a modern magyar költészet tárgyában tett kérdéseiket intézzék a jövőben a lapok szerkesztőjéhez, mert azok — rengeteg sok rosszul összeze- lekedett kéziratok alapján szerzett ta- pasztalataik nyomán — jobban érte- nek a rébuszfejtéshez.

Az említett öt ur egy egy könyvből kikapott öt sort és azt kérdi, mit je- lent. Az öt sor a következő:

„Beágyazott a villás Vénység: Meleg ölben vár élet-alom. Jaj nekem, mert faluba vágyok S evöl, mert ugy érkezek meg, Ahogy születtem: fiatalon.

Miután a verset nem ismerem, nem tudom megmondani, hogy a költő mily- en óra cizelő, ahol a „villás Vénység” neki „élet-alom”-mal ágyaz. Az utolsó három sort azonban arra magyarázom, hogy a költő ott és ugy fog meghalni, ahol és ahogy született: Maga-telhet- lenül, kopaszon és fogatlanul. Akra.

TRENTONBAN Vercs János ur képviseli a „Bevándorlót”. Elfizetéseket felvehet és nyugtázhat.

ANGOL TANÍTÁS LEVÉLILEG. Levéleg tanítunk angolul Amerika minden részére. Tandíj havonta \$2. Angol-magyar iskola, fordítási iroda. MANDEL B. ERNŐ, egyet. hallgató New York, N. Y., 61 Arc. A.

eza egyszerre lángha borult, pedig még fázza, diderege kuczorgott a divány sarkában, de azért nem volt boldogabb teremtés nála a föld kerekcséjén...

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Tiszt. H. N. P. New Brunswick. Mi nem válalkozhatunk arra, hogy más lapokban megjelent cikkekre a válasznak a mi lapunkban helyt adjunk. A Bevándorló sem felekezett lap, sem pedig az önök hivatalos lapja, de még ha az volna is, akkor is véget kellene már valahára vetni az örökös pszkolódás- nak.

FÜZFA ANDRAS. East St. Louis. Ha a postai reklamáció azt mondja, hogy az illetőnek kézbesítve lett a pénz s az illető mégis azt állítja, hogy a pénz nem kapta meg, adja ez állítását köz- jegyző előtt eskü alatt írásban s ez írást küldje be Washingtonba a fősop- tasternek.

SZÉP LAJOS. New York. Érde- kes sorainak lapunk egyik legközelebbi számában helyt szoritunk.

PAPP FERENCZ. Parlett. Több aláírással ellátott levelét vettük. Ügyükben eljárunk és legközelebb hirt kapnak tőlünk.

MEGBIZHATÓ KÖZJEGYZŐRE ha van szüksége, ugy menjen bizalommal PARTOS PATIKA- JÁBA, 160 2-ik Ave., 10-ik ut- cza szögletén, ahol PARTOS gyógyszerész, ki egyszermind KÖZJEGYZŐ áll rendelkezé- sükre azoknak, kik kisko- ruakat akarnak kihazatni, meghatalmazás, utlevél, eskü, válóper, vagy bármily hivata- los irat kiállításánál. — EGVEDÜLI VALÓDI — Magyar Patik

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyar-
örökneik szentelt folyóirat.

Megjelen minden **KEDDEN** és **PÉNTEKEN**.
A „Bevándorló” újságvallalat: Makray Aladár.
Szerkesztő: **SINGER MIHALY**.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
127 EAST 13th STREET, NEW YORK
Telefonszám: 4350 ORCHARD.
Pittsburg Iroda: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa.
Irodavezető: dr. Hodinka Tivadar.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
New York város egész évre \$3.—
Egyesült Államok egész évre \$2.50
Magyarország egész évre \$1.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of im-
migrants from Hungary and of Hungarian
Americans.

issued every **TUESDAY** and **FRIDAY**.
Published by the „Immigrant” Publishing Co.
Aladár Makray.

Edited by **MICHAEL SINGER**.
Editorial Rooms: 327 East 13th St. New York.
Telephone: 4350 ORCHARD.
Pittsburg offices: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa.
Manager: dr. Theo. Hodinka.

SUBSCRIPTION RATES:
For New York City, 1 year \$3.—
For the United States 1 year \$2.50
For Hungary, 1 year \$1.—

Watered as second-class matter January 3, 1905.
The Post Office at New York, N. Y., under
the act of Congress of March 3, 1879

SZILÁNKOK.

— Dr. Antal Géza, aki vallásos misz-
zióban itt járt nálunk, most felolvasást
tartott odahaza. Mert nyilvánvaló dol-
g, hogy annak, aki Amerikában járt,
könyvet kell írni, vagy legalább is fel-
olvasást tartani. Mert mindegyikük
boldognak akarja látni a magyart. S
az egyik ezt könyvvel, a másik felolvas-
ással véli elérhetni.

— Dr. Antal Géza felolvasása jöteko-
nyan különbözik sok elődjének sok fel-
olvasásától. Dr. Antal Géza két gya-
korlati dolgot ajánl. Azt ajánlja, hogy a
kötött birtokok parcelláztatásának s
hogy a bankok ne üzhessenek földuszor-
rát. Ajánlja továbbá, hogy egy nagy-
szabású iparpolitikai révén szüntessék
meg a magyarországi és az amerikai
munkabérek között fennálló óriási kül-
lönbséget.

— Dr. Antal Géza felolvasását és
ajánlatait végighallgatták odahaza.
Sok mindent meghallgatnak odahaza,
hogy azután — hallgathassanak. A
kötött birtok köve marad, a magyar
ember pedig, ha munkája után megélni
akar, ezután is Amerikába fog menni.

— Sokat emlegették a közelmúltban,
hogy *Wekerle Sándor* meg s hogy
Kossuth Ferenc lesz Magyarország
miniszterelnöke. A márczius tizenötö-
diki ünnepséghez méltó meglepetés vol-
na Kossuth Ferencnek miniszterelnök-
ké való kinevezetése.

— Hatvan év **UTÁN Kossuth Fe-**
őnézetes emberek élén vonult be Bécs-
be, ahol a nép ugyancsak forrongott,
jogokat és szabadságot követelt. Ak-
kor az osztrák nép mint bajtársát üd-
vözte Kossuth Lajost és ünnepelte őt.

— Hatvan év **UTÁN Kossuth Fe-**
renc fog esetleg bevonulni a bécsi
burgba, hogy az osztrákoktól vegye át
a parancsokat arra nézve, hogy Ma-
gyarország miképp kormányoztassék.
— Mi amerikai magyarok lelkesedéssel
idézzük fel a hatvan év előtti idők em-
lékét, amelyet odahaza nyilván el akar-
nak temetni.

— Más helyütt említjük fel, hogy
egy muszka tábornok *New Yorkban* ki-
kiáltotta az orosz köztársaságot. Bo-
londos, rajongó ember ez. De rajongás
adta meg mindig az első lökést nagy
dolgok végrehajtására. Kossuth Lajos
rajongó lelke is egyre építette a büszke
fellegvárakat. Utódaik gyakorlatibb em-
berek. A száműzetés kenyeré keserű.
Sokkal izletesebb a császári kalács.

HAJÓJEGYET
VASAROLNI-PÉNZT KÜLDENI
LEGBIZTOSABB ÉS LECTANA-
CSOSABB
KISS EMIL
BANKÁRNÁL
NEW YORK 124 SECOND AVE.
TIZ ÉVE IRJON
FENNALL ARJÓZKÉRT

AMERIKAI DOLGOK.

170 GYERMEK TÉZHÁLÁLA. Az
Ohio állambeli *Collinwood*-ban borzal-
mas szerencsétlenség történt. A Lake-
view-iskolában, ahol közel 500 gyermek
tanult éppen, tűz ütött ki. Fejét veszté-
ve rohant tanítónő és iskolásgyermek
egyaránt a kijárat felé és a vad tolongá-
sban nem egy gyermeket halálra tapo-
stak, nagyon sok pedig súlyosan meg-
sebesült. — Lapunk zártakor érkezett
a borzalmas szerencsétlenségről kimerítő
írás. A tűzvész alkalmával 170
gyermek pusztult el. Részint a lángok-
ban lettek haláluk, részint pedig
agyonaposták a menekülők. A halot-
tas házbán 157 gyermek holtteste van
van kiterítve. Tizenhárom gyermek el-
tűnt. Ezek minden valószínűség szer-
int szintén odaveszték, de hulláik még
nem kerültek elő a romok közül. A há-
zak és kórházak mind tömve vannak se-
besült gyermekekkel. Két tanítónő is
a lángokban lelte halálát.

BERVICKEN DOLGOZNAK. Azt
a hírt vettük, hogy a Pennsylvania áll-
lambeli *Berwick*-en az American Car &
Foundry Company felvette a munkát
és 4000 ember alkalmazott.

VÉDEKEZŐ GYILKOS. A West
Virginia állambeli *Clarksburg* mellett
a Yates-Farm egy elhagyott felszeré-
ben húzódtott meg a néger *Johnson Fe-*
renc, akit mintegy 500 főnyi tömeg üd-
dözött, hogy megöléséje, amiért gyil-
kosságot követett el. *Johnson* a felszeré-
ből kétségbeesetten vélte magát. Revol-
verből lövöldözött ki az épületből és há-
rom embert meg is sebesített, köztük
egy tanítónőt, aki kivánságából ment
a tömeg után. A hatóság katonákat
rendelt ki a néger lefogására.

SZTRÁJK CANADÁBAN. *Mont-*
real-ből sűrűn jönnek, hogy a Dominion
Textile Co. valamennyi munkása, 1200
ember, sztrájkba ment. A sztrájk oka
a hosszú munkaidő. A sztrájkolók
most az összes szövömunkásokat felhív-
ták hasonló módon való eszelésre.

ANARKHISTÁK ELLEN. *Strauss*
kereskedelmiügyi miniszter rendeletet
küldött az összes bevándorlási hatóság-
gokhoz, mely utasítja őket, hogy a rend-
őrséggel együtt munkálkodva igyekez-
zenek az országot az anarkhistáktól
megmenteni.

HOLTAN AZ ABLAKBAN. *Wil-*
liamsburgban *Duan János* két hét előtt
eltűnt. Az asszony, *Duan-né*, kereste
és kerestette mindenütt, de hiába. Mikor
már kimerült végleg, odaült az ablak-
kába és bámult ki az utcára: várta
a férjét. Két napja már el sem moz-
dult a székeről. A szomszédoknak fel-
tűnt a dolog és figyelmeztettek egy
rendőrt. Ez a lakásba hatolt. Az assz-
onyt *holtan* találta. Az orvos kon-
statálta, hogy már két napja halott.

VIZSGÁLAT. A *Sanghaiba* kiren-
delt *Wildley* bíró ellen panaszok merül-
tek fel. Bár *Roosevelt* szerint a Ház
nem illetékes a dologban, mégis az igaz-
ságügyi bizottság folytatja a vizsgálá-

OLVASÓINKHOZ.

Tisztelettel értesítjük olvasóinkat,
hogy a *New Jersey* állambeli
PASSAICON a *Monroe* utca 16. szá-
ma alatt új irodát nyitottunk, mely-
nek vezetését *Rimaszécsi Szegedy Gyu-*
la ur vette át, aki egész *New Jersey* áll-
lamban, valamint *Pennsylvania* keleti
részében képviseli a „Bevándorló”-t.
Szegedy urat olvasóink támogatásába
és pártfogásába ajánljuk.

A Bevándorló kiadóhivatala.

A **POUGHKEEPSIE I. M. TÁRSALGÓ ÉS BETEGSEGÉLYZŐ**
FÉRFI ÉS NŐI EGYLET
1908. márczius 14-én
Az egyleti gyűlésteremben [233 Main st.] szabadságharc emlékére
FÉNYES ÜNNEPÉLYT
rendez, melyre a helybeli és vidéki mag yarságot tisztelettel meghívja
a Rendezőség.
Belépti díj személyenként 10 cent. — Kezdeté este 7 órakor.

NÉMETH DEZSŐ
OKLEVELES
AMERIKAI MAGYAR ÜGVED.
Peres és perenkívüli ügyek. Közjegyzői okmányok.
TÜZBIZTOSÍTÁS. — REAL ESTATE.
136 CHAPIN ST. (a Jefferson street sarkán)
SOUTH BEND, IND.

A NAGYVILÁGBÓL.

BEJELENTETT MERÉNYLET.
Nagy az ijedelem Spanyolországban.
Barcelonában tegnapelőtt egyszerre
csak falragaszokat pillantott meg a kö-
zönség, melyen az anarkhisták bejelen-
ték, hogy *Alfonz királyt* márczius 12-én,
amikorra a *Barcelonába* való menetelét
kijütte, meggyilkolják. *Alfonz*, daczá-
ra a falragaszoknak, elment *Barcelo-*
nába, de a hatóságok minden lehetősé-
get kihasználva a bejelentett merénylet elhárí-
tására.

FUT A HALÁL ELŐL. Az orosz
czár anyja szerdán *Londonba* érkezett,
ahol nővére, az angol királyné és az an-
gol király várták a vasuti állomáson.
Az özvegy czárné évek óta valóságos
vándoréletet él. Tudja, hogy az anar-
khisták halálra ítélték és tudja azt is,
hogy csak az alkalom hiányzott hozzá,
hogy az ítéletet végre is hajtsák. Nem
mer megpihenni sehol, mindig uton van.

LÍPÓT ENGED. Egy brüsszeli ká-
beljelentés szerint a belga király a
Kongó-állam dolgában beadta a dere-
kát, amennyiben a parlament által a
koronauradalmak megváltása iránt tett
ajánlatot elfogadta.

MEGSZAVAZVA. A porosz képvi-
selőházban két óra hosszat tartó vita
után elfogadták azt a híres és nagy port
vált javaslatot, melylyel a porosz kor-
mány a lengyelek elnémetesítését akar-
ja elérni. A szavazás eredményének
kihirdetésekor persze nagy lármát csap-
tak a lengyelek, hanem ennél tovább
aztán nem is mentek.

TÖBB A KATONA. A Japán képvi-
selőházban most keresztfülment javas-
lat szerint a jövő évben a katonaság
létszámát 20,000-rel felemelik.

HIMLÓ RÓMÁBAN. Nagy az ije-
delem *Rómában*, két okból is. Először,
mert kiütött a himlő, másodsor pedig,
mert a betegség hírére roppantul meg-
csappant az idegenforgalom.

KHINA ÉS JAPÁN. Egy londoni
kábélhír jelenti, hogy *Khina* és *Japán*
között a japán *Tatsu Maru* elközbása
miatt egyre élesedik a helyzet és köny-
nyen komoly bonyodalom lehet a vége,
ha *Khina* a hajót vissza nem adja.

FALLIERES UTAZÁSA. Az orosz-
francia barátság megerősödését jelenti
az az ut, melyet *Juliusban Fallieres*, a
francia köztársaság elnöke szándéko-
zik tenni. El fog menni az orosz czár-
hoz. *Szent Pétervárról* visszafelé jövet
a svéd, norvég és dán királyoknál is
vissza fogja adni a látogatását.

NÉMETEK ÉS CSEHEK. A leg-
utolsó választások óta, mióta *Dél-Cseh-*
országban a németek teljes vereséget
szenvettek, állandó a zavar. A néme-
tek nincsenek biztonságban. Nyílt ut-
czán megtámadják őket s a rendőrség
még nap-nap mellett akad ily esetekben
dolga.

ANDRÁSSY A KIRÁLYNÁL. *And-*
rászy Gyula gróf a szönyegen levő ál-
talanos választói jog kérdésének tárgya-
lása végett *Bécsbe* utazott, s a király-
lál hosszabb ideig tanácskozott. A ta-
nácskozás eredményéről még eddig sem-
mi hír sem szivárgott ki.

SULYOS VÁD. A duma egy tagja
szerdán interpellációt intézett a kor-
mányhoz aziránt, hogy az új czirkáló-
hajó megrendelések a hajógyár tiszt-
viselői, — angol czégnél építik a hajót
— a tengerészeti minisztériumtól oly
titkokat tudtak meg, melyekből az ide-
gen hatalmak könnyen jó fegyvert ko-
vácsolhatnak maguknak. A dologban
megindítják a vizsgálatot.

KÜLDIK A KATONÁKAT. A fran-
cia parlament elhatározta, hogy *Ma-*
rokkóba újabb 4000 embert küld. Egy-
részt az ottani csapatok megerősítése
czéljából, másrészt, hogy a harcban
kifáradt, már kintlevő katonaságnak
egy kis pihenőt biztosítson a friss embe-
rek küldése által.

RANKINI I. MAGYAR MÜKEDVELŐ ÉS
ÖNKÉPZŐKÖR.
— Alakult 1907. január hó 8-án. —
Gyűléseit tartja minden hó első vasárnap-
ján a Schwartz-féle Hallban.
Elnök: Horváth János; alelnök: Bukorow
Dusán; jegyző: Somovitz Sámuel; pénztárnok:
Bukorow Dusán; pénzügyi titkár: Csapota Pál;
vizalmi bizottság: Csetey Juliska k. a., Bodács
Sámuel, Nagy Bertalan, Flás Istók, Fenyős
András; könyvtárnok: Kardos István.

\$ 15,000.00 Biztosíték New York Állam Pénztáránál.
SCHWABACH
MAGYAR BANKHÁZA
1431—1st Ave., New York, A 74-ik UTCZA KÖZELÉBEN.
AZ ÖSSZES HAJÓTÁRSULATOK MEGHATALMAZOTT KÉPVISELŐJE.
HAJÓJEGYEK bármely vonatra eredeti áron.
PÉNZKÜLDMÉNYEK legbiztosabban és leggyorsabban tovább
bíttatnak.
KÖZJEGYZŐI IRODA. — HAZAI ÜGYEK gyors és pontos el-
intézése. — Felvilágosítás INGYEN. — TÜZBIZTOSÍTÁS.

United States Health and Accident Insurance Co.
I. B. PITCHER, President.
BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET
— ELLEN. —
KELETI FŐIRODA: 76 William street, NEW YORK.
SEGÍTÉS BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET
Aki családját és önmagát szereti, siessen beiratkozni.
Beiratási díj 5 DOLLÁR, havi járulék 1 DOLLÁR.
AKI természetes módon megbetegszik, féléven át minden napra eg. dollárt kap.
AKI baleset folytán megbetegszik, egész éven át havonta 20 dollárt kap.
AKIT utazás közben baleset ér, hetenkint tíz dollárt kap.
AKIT baleset folytán utólr a halál, örökösöknek a társaság kétszáz dol-
lárt ad.
UNITED STATES HEALTH AND ACCIDENT INSURANCE CO.
76 William street, New York.
Uram! Miután a társaságba beléptél haj-
llok, sziveskedjenek hozzád magyar
ügynököt küldeni.
Név
Házszám utca
Város állam
Vágja cet ki és küldje be a fenti címre.

MAGYAR KÖRLEVELET, MELY MINDEN TOVABBIT MEGMOND, KIVANATRA
INGYEN MEGKÖLDÜNK MINDENKINEK BÁRHOVA.
Minden levél így czimzendő:
UNITED STATES HEALTH & ACCIDENT INSURANCE CO.
76 William street, NEW YORK CITY.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE
PÉNZTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE
ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK
15 WILLIAM STREET = = NEW YORK.

Hazai Dolgok.

Tüntetés a lakbérzorsora ellen.

BUDAPEST. A főváros polgársága, úgy látszik, megelégedte a háziurak indokolatlan erőszakoskodását s valami módot keres arra, hogy a házbérszorsorások ellen védekezhessek. Eddig csak szóval tiltakozott a lakbérrek aránytalan emelése ellen, de már a tüntetéstől sem riad vissza. A házbérszorsorások elleni mozgalmat a munkásság vezetői, de a középosztály is csatlakozik és munkásokhoz, akik gyülekeiken oly értelmű határozatokat hoznak, hogy mindaddig folytatják a demonstrációt, amíg a tanács hozzá nem fog a lakásügy rendezéséhez. A házbérszorsora elleni első tüntetés múlt vasárnap délelőtt volt a fővárosban. Mintegy nyolcezer főből álló tömeg verődött össze az Oktogon-téren s zajosan tüntetett a háziurak és a lakászorsora ellen. A nagy tömeg aztán elindult az Andrássy-úton a Váci-körút felé, de az opera előtt a rendőrség útját állotta és szétszórtatta. A tüntetők ekkor a mellettezárkókat át az újáróháza elé mentek, ahol megismétlődött a tüntetés.

— Le a háziurakkal! A bezug lakászorsora! — zúgott a kiáltás s a hivatalból ijedten szaladtak le a tisztviselők. Lejött Goreczky Zsigmond tanácsjegyző, helyettes elöljáró is és megkérdezte a munkásság vezetőit, hogy mi a kívánságuk. Az egyik munkás Goreczky elé állt:

— A polgármester urat keressük. — mondotta, — meg akarjuk tőle tudni, tesz-e valamit a lakbérzorsora ellen! — A polgármesterhez akarunk! — kiáltották a munkások valamennyien.

A helyettes elöljáró felvilágosította a tömeget vezetőit, hogy a polgármesternek a központi városházán van a hivatalos helyisége, az újáróháza a főpolgármester székén.

— Megyünk a főpolgármesterhez! — zúgott a tömeg, mire Goreczky Zsigmond megkérdezte Fülepp Kálmán főpolgármestert, hajlandó-e a munkásküldöttséget fogadni. A főpolgármester elutasító választ adott azzal a megokolással, hogy a lakbér kérdése a polgármester hatáskörébe tartozik.

A tüntetők ekkor a központi városház felé tartottak. A Kossuth Lajos-utczában zajongtak a Nemzeti Kaszinó előtt, de itt ismét szembe kerültek a rendőrökkel, akik szétszórtatták őket. A lakászorsora tárgyában másnap este ismét több helyen tartották gyűlést a munkások s mindenütt egyforma határozatot hoztak.

Öngyilkosság zongorakíséret mellett.

BUDAPEST. Holló Károly, a Meteor pénzszekrénygyár tisztviselője, két esztendővel ezelőtt feleségül vette Palencsár Károly szijgyártó leányát. Házaságuk boldog volt, csak az utóbbi hónapokban támadt a házastársak között nézeteltérés, melyre főképpen a férfi idegessége adott okot. Két héttel ezelőtt az asszony egy kis leányt szült és betegsége alatt a szülői háznál feküdt. Minap volt az újszülött keresztelésén, melyen a rokonságon kívül több idegen is jelen volt. Holló az egész ünnepegy alatt igen lehangolt volt s a család tagjai ezt idegességének tulajdonították. Mikor a vendégek eltávoztak, Holló az apósával beszélgetett, aztán odament a feleségéhez s arra kérte, hogy menjen be vele a szomszéd szobába s zongorázza el neki az ő kedvenc dalát. Az asszony készséggel tett eleget férje kívánságának s bement vele a szomszéd szobába s zongorázni kezdett. A férj maga elé tekintve hallgatta a kedvenc dalát, aztán odament az ablakhoz s azon kinézett az udvarra. Felesége tovább zongorázott, miközben Holló a zsebéből revolvert vett elő s halántékán lőtte magát. A megremült asszony ijedségében elájult. A lövés hallatára a család tagjai összefutottak s megdöbbenve látták, hogy Holló véreben fekszik a földön. Az előhívott orvos már nem segíthetett az öngyilkos hivatalkon, mert néhány percnyi szenvedés után meghalt. Hozzá tartozói állításai szerint pillanatnyi elmezavarásban követte el végzetes tettét. Egy másik veretió szerint Holló azért vált meg az életől, mert anyagi zavarokkal küzdött.

Angyal nem volt angyal.

BUDAPEST. A rendőrség többrendbeli szélhámosossá miatt 1906 január tizenegyedikén letartóztatta Angyal Béla katolikus lelkész. A pap váltókat hamisított s egy földműves birtokára hamis telekkönyvi kivonat alapján kölcsönt akart felvenni. Ezenkívül egy kizárólagos betéti könyvet hatszázötven koronára hamisított meg s erre egy hiszékeny embertől százhetvennégy korona kölcsönt vett fel. Az ügyészi vádirat

ellen dr. Lengyel Zoltán védő kifogásokat adott be. A vádtanács az elzúllott papot vád alá helyezte, de elrendelte ideiglenes szabadlábra helyezését.

Brigitta regénye.

BUDAPEST. A napokban két titokzatos eltűnést jelentettek be a budapesti rendőrségnek, amely megállapította, hogy a két eset közt szoros összefüggés van. Hubert Brigittát, egy tizenéves, feltűnően szép leányt haldokolva találták a Hívös-völgyben. Ugyanakkor Lengyel Lajos tizenkilenc éves magánhivatalnok eltűnt abból a varrógépgyárból, amelynek irattári tisztviselője és könyvvezetője volt.

A fiatalok szerelmek voltak egymásba. Az ifjú megszöktette a serdülélen leányt, aki nem mert visszatérni a szülői házba, elbujdosott és szerelmi bánatában, szegényében öngyilkossági kísérletet követett el. Esméletlenül vitték az új Szent János-kórházba, ahol kintunt, hogy a kis Brigitta szublimátoldatot ivott. Sérülése súlyos, de a gondos kezeléssel visszaadhatja az életnek.

Lengyel Lajos azt mondotta egy barátjának, hogy ezt a tragédiát nem tudja túlnéni, ő is öngyilkos lesz. A fiatal embernek két napja nyoma veszett. Dohányzsinór nadrág, két kabát és mellény, szürke télikabát és barna puha kalap volt rajta. Sem a leány, sem a magánhivatalnok hozzátartozói nem tudják megmondani, hogy mi történt a szerelmek között. A rendőrség minden igyekezetével azon van, hogy világosságot derítsen Brigitta és Lajos titokzatos, regényes szerelmi történetjéről.

Elhunyt urinó.

ABAUJSZANTÓ. Minap kísérték örök nyugalomra igen nagy részvét mellett Soóváry Kálmánt, született Maholányi Honát, ki 47 éves korában hosszas betegség után meghalt. Az elhunytak a szegények és árva szeretői és gondos istápolójukak vették fel, ki nem ismert fáradságot és áldozatot, ha a szegények baján segíteni kellett.

Ahora nem akad körörvos.

BESZTERECZEBÁNYA. Zólyom vármegyében a zólyombuzci és zólyomnémetfalvai körörvos állásra már négy izben hirdettek körörvos pályázatot, de vagy senki sem pályázott, vagy ha akadt is pályázó, még mielőtt állását elfoglalta volna, leköszönt, holott az orvosoknak 3000 korona törzsszűzetésük van. Ennek a körülménynek az a szomorú következménye van, hogy a zólyombuzci körörvos területen lakó 450—500 trachomas beteg minden orvosi segélyt kénytelen nélkülözni.

Meghalt a felesége után.

DEBRECZEN. Móré Mihály postasegéd tisztnek ezelőtt két hónappal halt meg felesége; az asszony hat kiskorú árvával és a legnagyobb nyomorban hagyta itt melancholikussá lett urat. Móré napról-napra elkeseredettebb lett, míg végre egyik gyermeke személtárra agyonlőtte magát.

Csángók veszedelme.

GYIMES-KÖZÉPLAK. Csikmegyében a községben véres eszűntözés történt több közbirtokos csángó és a csendőrség között. A közbirtokossági erdővidéki idővel ezelőtt bírói zárlat alá helyezték. Több közbirtokos a bírói zárlat daczára fát akart elszállítani az erdőből. Mikor ezt a többi közbirtokos meg tudta, karókkal és dorongokkal felfegyverkezve állottak útjukat, hogy megakadályozzák a fa elszállítását. Véres verekedés támadt, melyet a csendőrség akart közbelépésével megakadályozni. A csendőrök kétszer is felszólították a csángókat, hogy a szekerekre felrakott fát vigyék vissza. A csángók azonban nemcsak hogy nem engedelmessé váltak a felszólításnak, hanem egyeseken megtámadták a csendőröket, akik önvédelemből kénytelenek voltak fegyverüket használni. Hat csendőr kétszer adott sortűzet, melynek rettentő hatása volt. Egy fiatal legény és egy asszony azonnal meghalt, kettő halálosan, három súlyosan megsebesült.

Tragikus halál.

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY. Szücs István kocsis egy lépfenes borjúnak a fejét fejszével szétverte, amely alkalommal a borjú agyvelőjéből valamiképpen a szemébe frecescent. Ugy látszik, hogy az agyvelő Szücs egy vérszűrtével vegyült össze, mert rövid időre vérmelegzés következtében meghalt.

Új kápolna a temetőben.

KAPUVÁR. Sopronmegye. Még 1896-ban elhatározták, hogy a temetőben egy új kápolnát fognak felállítani. Az építés ügye éveken át nem kerülhetett elintézésre, míg végre ez évben szép kápolna kerül a már régebben lebontott helyére. Az építkezéshez a kapuvári búruradalom is hozzájárul, még pedig

olyformán, hogy az építkezéshez szükséges téglát ingyen adja az építkezés céljaira. A kapuvári képviselőtestület múlt héten tartott gyűlésén a kápolna építési költségeinek céljaira 12 ezer koronát szavazott meg.

Sikkasztó közjegyző.

KÖRMEND. Apáthy Gyula királyi közjegyző több sikkasztás elkövetése után megszökött. A múlt év elején ugyanis Egyházasbólyán meghalt egy Nagy Jánosné nevű asszony s földbirtokát férjére és öt gyermekére hagyta. A járásbírósg mint hagyatékbi bíróság utasította dr. Apáthy közjegyzőt, hogy a földbirtokot önkéntesen árverezze el, a rajta levő terhet az árverésen befolyó összegből fizesse ki, ami pedig fennmarad, helyezze letétbe a kiskorú gyermekek javára. A közjegyző elárverezte a birtokot 12.330 koronáért s a kiskorúak javára eső 1750 koronát az árvaszéknek át is adta. Egyszerűmnd részletes elszámolást nyújtott át az árvaszéknek, amelyből az tűnt ki, hogy azt a 6500 koronát, amelyet a nagyszabesi földhitelezet a földbirtokra betáblázott, haladéktalanul visszafizette, s a törleszt iránt megtette a szükséges lépéseket. Az árvaszék azonban megtudta, hogy a pénztintézet perel, mert nem kapta meg a pénzt, erőlyesen felszólította hát a közjegyzőt, hogy a 6500 koronát haladéktalanul tegye letétbe. Miután Apáthy nem tett eleget a felszólításnak, az árvaszék a törvényszék elnökének jelentést tett az esetről s kérte, hogy foglalja le azonnal a közjegyző óvadékát. Apáthy a letartóztatás elől megszökött s hitvesének és öt gyermekének hátrahagyásával Grácznak vette útját. Azt hiszik, öngyilkos lett. Apáthy azelőtt alügyész, később törvényszéki bíró volt s pár évvel ezelőtt neveztek ki közjegyzővé. A körmendi rendőrség körözőlevelet adott ki ellene.

Amerikába készült.

KÖRMÖCZBÁNYA. Amerikába készült szegény Dogmanovics Mihály. Ment vele már a vonat és a kupé ajtajában ülve, szemlélte a tájat a kíváncsian. Egyszerre csak közel Kriványgyatra állomáshoz elszédült és kiesett a robogó vonatból. Az itteni kórházba vitték, hol felkarját amputálták. Most élet-halál között lebeg.

Pénzhamisító csigányok.

LIPPA. Szurucseszku Stefan sista-rovezi földműves feljelentésére az itteni csendőrség letartóztatott két csigányt, Kerpács Stefan és Florea Ignacot, kik az ürügy alatt, hogy Szurucseszkuknak hamis 1 koronás pénzek gyártásához pénz és anyagot szállítanak, 470 korona értékű ezüsttárgyat esaltak ki tőle. Mikor Szurucseszku látta, hogy csak egy értéktelen agyagmintát és egy pár glomdarabot kapott, feljelentette a csigányokat. A csendőrség házkutatást tartott a csigányoknál és talált is ócska prést és ezer darab primitív veres 1 koronást, mire a csigányokat letartóztatta.

Öngyilkos tanuló.

MÁRAMAROSSZIGET. Dóczy Imre debreczeni egyházkerületi főigazgató az állami tankerületi főigazgatóval vizsgálatot tartott az egyházkerülethez tartozó intézetekben, s a többek között a máramarosszigeti gimnáziumot is meglátogatta. Mikor a főigazgató a VI. osztályt látogatta meg, az osztály egyik tanulója, Hossay Jenő a vizsgálóbizottság személtárra revolvert vett elő és szíven lőtte magát. A szerencsétlen ifjú azonnal meghalt. Hossay Jenő a felvéli bizonyítvány-kiosztás alkalmával több elégtelen osztályzatot kapott s emiatt való elkeseredésében követte el tettét.

Munkás-halál.

MÁRAMAROSSZIGET. Ansel Jakab cibőpappfalvi erdejében fadöntés közben az egyik hatalmas szálla váratlanul eldőlt, amit a munkások csak későn vettek észre; így történt, hogy a mintegy száz munkás közül többeket elütött. Legszerencsétlenebbül Csornei Péter járt, akinek lába kettőtört, feje pedig összezuñódott; azonnal meghalt.

Elhunyt váltó.

NAGYVÁRAD. Jogászörökben nagy szenációt kelt egy kilencz ezer koronás váltó nyomtalan eltűnése. Porumb Kornél illyei jegyző tavaly a nagyszalontai takarékpénztárnál váltókat számoltatott le 24.000 korona értékben. Az egyik váltón, amely 9000 koronáról szólt, kezesként Porumb Nesztor és Roxini György nagyváradi ügyvédek, továbbá Venter Valéria és Blaga Eutín tulkai román lelkész szerepelt. A váltót óvatolni és később perelni kellett. A kezesek kifogással éltek, az óvatolás nem történt törvényes határidőben, tehát a váltó hamis. A pör megindult. Porumb Nesztor ügyvéd megjelent irókvál a pertárban s

Gálcsi Musholtály, Szamosbáti, Kaeti és Kapa dohány.

A magyar ember, pipas ember!

de itt Amerikában nem kapott eddig kedvére való dohányt, mert magyar dohányt nem eladtak neki másfelé.

Szirmay Vilmos honfitársunk már 3 éve dohány termelő, még pedig Cheswick mellett, az Allegheny River egyik szigetén levő 80 acerény gazdaságában, ahol kátról és többféle magyar földművelést termeszti.

Ezeket a magyar ember által termelt magyar dohányokat magyar emberet kínálják magyar embereknek, valódi, jó, teljesen érett, tisztán kezelt minőségben és olcsóbb áron, mint a mások által árult dohányok.

Lehet venni 5 centes és 10 centes csomagban, pipába való dohányt és 10 centes csomagban cigarettának való dohányt.

Minden csomagban van egy értékes szelvény, melyeken szponcékat adnak. A cigaretták dohányban még hazai papiros is.

Próbálják meg ezeket a dohányokat használni; küldhetik a púrt helyégre is, de legjobb, ha összeállnak többen és egyszerre rendelnek.

Minden levelet így kell címezni:

Szirmay és Perényi Tobacco Co.,
P. O. BOX 1539 4551 SECOND AVE., PITTSBURG, PA.
Vagy: A. Perényi, 422 E. 14th St., New York, N. Y.

az ügyiratokból másolatot. A pertáros később észre vette, hogy az iratesomóbol a 9000 koronás váltó eltűnt. Szigoru vizsgálat indult meg, hogy kinek a kezén tűnt el a váltó. Az ügyvéd és segédje azt állították, hogy a váltó nem volt az iratesomóban. Bary törvényszéki elnök Irányi és Vajnovszky pertárnokok ellen fegyelmi vizsgálatot indított meg.

A főpénztáros meghalt.

NYIREGYHÁZA. Reich Jenő, a Szabolcsmegyei Agrárbank főpénztárosa és Nyiregyháza városának egyik tekintélyes polgára rövid betegeskedés után 73 éves korában elhunyt.

Mozgófénykép-színház.

NYIREGYHÁZA. A város képviselőtestületéhez három kérvény érkezett be azíránt, hogy engedélyezze a város egy állandó mozgófénykép-színház létesítését. A három kérvényező közül a képviselőlet a konzessziót Antal János részére adta meg 5 esztendőre azzal a kikötéssel, hogy a színházat, jobban mondva „mozi” türendeszeti szempontból kifogástalanul tartozik berendezni és üzemben tartani, valamint köteles a Bessenyei-kör által létesítendő szabad lyceum előadásaihoz szükség esetén úgy gépeit, mint felszerelését és személyzetét esetről-esetre díjmentesen átengedni.

Öngyilkosság az öltözőben.

PÉCS. Az itteni színtársulat egyik fiatal tagja, Kiss Lajos, a színházi öltözőben revolveréből mellbe lötte magát. Esméletlen állapotban a kórházba vitték, ahol most utolsó perczeit éli. Sebe oly veszedelmes, hogy a gyógyuláshoz az orvosok semmi reményt nem fűznek. Senki sem sejtette a fiatal színész gyászos tervét, amelyvel pedig, minthogy több levelet hagyott hátra, hihetőleg napok óta foglalkozott. Az öngyilkosság napján s pontosan megjelent a színházi főpróbán. Elvégezve jelenését, a színpadról az öltözőbe ment, hol bezárkózott és revolverével mellbélőtte magát. A dörmést meghallották a színpadon levők és rémületen futottak az öltözőhöz, melynek ajtaját zárva találták. Az ajtó feltörése perceket vett igénybe, s addig Kiss Lajos elvesztette az eszméletét, melyet egy percze sem nyert vissza. Hátrahagyott leveleiben bucsut mond, de öngyilkosságának okát nem említi.

Öngyilkos gimnazista-leány.

RÁKOSLIGET. Nagy Iboylka, egy itt lakó előkelő család egyetlen tizenhat éves leánya, ki a gimnázium ötödik osztályában járt, szíven lötte magát és rögtön meghalt. Egy hátrahagyott levele szerint szerelmes volt s a napokban összeküldött ideáljával, amit annyira lelkére vett, hogy öngyilkossá lett.

Gazdasági előadások.

SOPRON. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület a Sopronmegyei Gazdasági Közzel és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségével együtt, a magyarvári gazdasági akadémia tanárainak közreműködése mellett, művelt gazdák részére a vármegye nagyertermében előadásokat rendezett. Az előadásokon 100-nál jóval több gazda vett

KUN TAMÁS
PÉNZKÜLDŐ ÉS HAJÓJEGY ÜZLETE
a saját házában.
OVADEK
New Jersey Államánál \$20.000
a hajótársulatoknál \$5.000
New Jersey Állami közjegyző.
Mindenféle okmányokat hiteltől és a konzultációk által látta meg.
Az utasokat szívesen elkíséri a hajóra.
Levélcím:
LOCK BOX 97 — WHARTON, N. J.

MOLNÁR KÁROLY
Cleveland, O. 2747 E. 79. st. alatti legmodernebb berendezett szalonját ajánlja barátokkal partiógásba. Pompásan pompásabb italok, tiszta magyar borok, kitűnő szivarok, biliárd, kugló, stb. Állanak a kőbőség rendelkezésére.

részt és ez a szép eredmény bizonyítéka annak, hogy hazánk ezen legintenzívebben gazdálkodó vármegyéjében is szükségét érzik a mezőgazdasági tudomány és gyakorlat újabb tanulságait megismerni.

Felfüggesztett jegyző.

SZÉKESFEHÉRVÁR. Szücs Jenő alispán Vajda Gyula hercegfalvi községi jegyzőt többrendbeli hivatali mulasztás miatt állásától felfüggesztette.

Merénylő leány.

UJPEST. Balaton Ilona, aki sógorával, Seres János szabóegéddel együtt lakik, összeszólalkozott a szabóval. A czivakodás hevében Seres becsmérő kifejezéssel illette a leányt, aki első haragjában revolverrel rálőtt sógorára, aztán magára szította a fegyvert. A golyó Seres János fejébe fúródott és életveszélyes sebet ütött rajta. A leány csak könnyebb sérüléseket szenvedett. Mindakétöt beszállították a gróf Károlyi-kórházba.

Meghalt a trágya alatt.

UNGCSERTÉSZ. Ungmege, Szuhár András jómódu földműves 14 éves fia trágyát szállított. Egy fordulónál a megterhelt szánkó felborult, maga alá

LITTLE BOULEVARD
— Elsőrangú magyar konyha. —
56 MÁSODIK AVENUE, NEW YORK
a 3. és 4. utcák között.
PROPPER H. tulajdonos.
— Ebéd, vagy vacsora 25 cent. —

DEUTSCH TESTVÉREK
BANKHAZA
319 East Houston st., New York.
Törvényes képviselői a legjobb hajóvalnak Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumén át - Cunard vonalon.
Pénzküldemények továbbítására az őrázása a legmegbízhatóbb cég.
KÖZJEGYZŐI HIVATAL.
Magyar köcsönkönyvtár, tübiztosítás, csomagok kizozatata és hazaszállítása.
Levélcím:
DEUTSCH BROS.
319 East Houston st., New York.

HA EL ADNI
akarja Magyarországon fekvő vagyonát,
HA VÁSÁROLNI
akar földet Magyarországon, forduljon ezen címre:
John Majoros
402 So. Washington Ave., Scranton, Pa.

THE STAR BOOK BINDING CO.,
Aisóvárosi üzlet: 153 East 4 street
Felsővárosi üzlet: 220 East 109 street
NEW YORK.
Elvállal minden e szakmába vágó munkát.
— JUTANYOS ÁRAK. —

Zeisler Zsigmond
Államilag engedélyezett pénzküldő
20.000 dollár biztosíték
Állami postahivatal. Közjegyző.
LEGOLCSÓBB HAJÓJEGYEK.
711 S. Broad St., TRENTON, N.J.

KLEIN ISIDOR
MAGYAR BANKHAZA
101 HAWKINS AVENUE, RANKIN, Pa.
Legbiztosabban küld és kamatoztat pénzt.
Legjobb hajókra ad el jegyeket. Pereket, szerződéseket, konzuli hitelteléseket, katonai-ügyeket biztosan elintéz.

HAZAI
BEN.
LÓJE.

ANCE 0.
LÁLESET
RK.

HEALTH : : : :
URANCE CO.
street, New York.

gha belépni óhaj-
hozám magyar

..... utca
.....
..... a fenti címre.

DO, KIVANATRA
A.

ANCE CO.

HNE
EN RÉSZÉBE
EHAJTANAK

YORK.

temetvén a fiut. Jó idő múlva az aggodó apa fia keresésére ment, de azt már holtan találta a trágyahalmaz alatt.

A HALÁLOS ÍTELET.

Irta: Eötvös Károly.

Az alábbi cikket, mely a Pesti Hírlap februárius 18-iki számában jelent meg, abból az alkalomból írta a jeles jogász és épp oly jeles magyar író, hogy Husz Ábrahámot gyilkosságra való felbujtogatás miatt felakasztották. Az érdekes cikk így hangzik:

Ne ijedj meg, nyájas olvasóm, a kis elmékedés ezime nem azt jelenti, hogy én is böleskedem majd a halálos büntetés természetét fölött. Vannak kérdések a társadalomban is, a tudományban is, az államigazgatásban is, amelyekről utólag minden böleskedést, ilyen a halálos büntetés kérdése is. Száz év óta éppen százezer könyvet és elmékedést és százezer komoly szöveget készítették erről. S mi lett az eredmény?

Amióta ember van a földön; azóta mindig sok eset fordul elő, amelyben emberi akarat erőszakosan oltja ki az emberi életet. Akár gyilkosságnak, akár orgyilkosságnak, akár bajvivásnak, akár bírói ítéletnek, akár szarnoki kénynek, akár szent láborúnak nevezék az életől emberi akarat nyilvánulását: a kioltott életre nézve, egészen mindegy. S nem is sok a halálos ítélet ma már a világ egyetlen művelt államában se. Az emberiség sorsára és jólétére egyáltalán nincs módosító befolyása. Légyesipés és tyukszemvágás ürügye alatt több emberi élet pusztul el, mint halálos büntetés által. Tehát nem fontos a kérdés a gyakorlati jónak vagy rossznak érdekében, noha önmagában elég érdekes. De akármilyen érdekes: már rég agyoncsépelte a tudomány és irodalom.

Hát én bizony nem böleskedem róla, habár valamikor és sok ideig, különösen ifjabb koromban, sokszor lett volna hozzá kedvem, sőt alkalmam is. Bíró is voltam, köztudó is, védő is, bíróséghoz is, sőt nem hosszú ideig a böleskedés tanára is, írni se esét nehezemre, eléggé ügyvettem is az emberi művelődés s az agymunka érdekesebb mozzadataira, szinte csodálkoznom kell, hogy a halálos büntetés ügyének feszegetésébe eddig bele nem botlottam. De most se cselekszem.

Mégis elmondok egyet s más tapasztalatomból. Csupán külső okból, csupán azért, mert a legutóbbi máramarosszigeti kivégzés alkalmából egész sajtónk hosszabb s rövidebb lélekzettel szótvetette a halálos ítélet kérdését. A máramarosszigeti esethez kevés mondanivalóm van, minthogy az eset minden részletét alaposan nem ismerem s a benne szereplő emberek lelkét magam személyesen meg nem figyelhettem. Anyit azonban bizonyosnak tartok, hogy az egyik vádlott a gyilkosságban az ítélet szerint közvetlen tettes volt s ennek a halálos büntetést királyi kegyelemmel elengedték, a másik vádlott pedig az ítélet szerint nem volt közvetlen tettes, hanem csak felbújtó s ezen a halálos ítéletet mégis végrehajtották.

Egyenesen kimondom azzal a nyers őszinteséggel, amelyet komoly ügyben soha el nem térek, hogy a két vádlottra kiszabott büntetés végrehajtásában ez a megkülönböztetés oktan és jogtan s nem egyéb, mint butaság és embertelenség.

Tudom, hogy büntető törvényünk a büntetés megszabásánál ugyanazon mértékkel mér a felbujtóra, mint a közvetlen tettesre. Tudom ezt, de ezt se tartom helyesnek és okosnak, ezt se tartom a józan magyar elme szüleményének. Csemegi Károlyt, mikor a törvényt szövegezte, a tökéletlen német és a tökéletlen német büntetőjogi fel fogás vezette.

Nagy különbség van a két dolog közt s ezt már kis gyerekségtől, öt-hat éves korunktól kezdve jól tudjuk, jól érezzük. Határozottan emlékszem, a mikor elemi iskolába jártam, a Peti gyerek bünt követett el, pajkosságból agyon dobta a szomszédnak apró libáját. Panaszt jött a tanítóhoz, a tanító kemény vallatóra fogta Petit: — Miért eszekeledted ezt? — A Miska mondta. — Hát ha a Miska azt mondta volna: ugorjál a kutba, beleugrottál volna?

— Nem! Ime: a hat éves kis paraszt kölyök már egészen jól tudja, hogy más a felbujtás, más a valóságos tettesség. A

felbujtás még mindig csak elméleti esetelemény, egyébként erkölcsileg bármily undorító, holott a közvetlen tettesség már az elmének, az erkölcsi érzetnek s az izmoknak és azok ügyességének egészen összefogódzó erőszakos munkássága. A büntetés kiszabásánál és végrehajtásánál az igazság mérlegén ez sokkal súlyosabb, mint amaz.

Azt olvastam valamikor valamely böles mondásként, hogy a leghatalmasabb ember se gátoíthatja meg, hogy a madár fent a magasban keresztül ne repüljön a feje fölött, de azt igen is megátalhatja, hogy a feje tetejére fészket ne rakjon. Tehát a legjobb, legbőlebb ember agyában is támadhat valamely gonoszított gondolata, de már az egyedül tőle függ, hogy a gonoszítottat véghez vigye.

Valóban ez az emberi igazság, melynek se a büntető törvényből, se a bírák és kormányzók és uralkodók lelkéből hiányozni nem volna szabad. És még se ez az egyedüli ok, talán nem is a legsúlyosabb ok, mely a máramarosszigeti kivégzést oly iszonyatossá teszi.

Két esetet értem életemben életem. Az egyik a most történt, máramarosszigeti. A másik, amely ehhez tökéletesen hasonló, a szatmári, ahol Pap Bélát, a gyilkosságra felbujtót felakasztották, a gyilkosság közvetlen tettesét és pedig nagyon kegyetlen tettesét pedig királyi kegyelem útján életben hagyták.

Ez az eset is nagyon megháborította igazságérzetemet, tudományos meggyőződésemet, s gondolkodásom szigorú törvényeit. Nem a halálos büntetés eltorlása, vagy fenntartása fölött törtem fejem akkor se. Majd megmondom később, mi bírt engem arra, hogy a halálos büntetés kérdését ne tartsam oly fontosnak, mint a legtöbb gondolkodó, aki ebben buvárkodik.

Az én tapasztalásom az első megfontolt, vagy amint a vármegyében hajdan mondták, az előre elkövetett büntetett fogalmáról meglehetősen gazdag.

A büntettek és vétségek óriási tömegét pillanatnyi fellobbanásból hevenyészve, fékezhetetlen indulattal, vagy ellenállhatatlan szükség kényszeréből, éhség, nyomor, vagy ijedtség által győrtve követik el. Ezekről nem szólok. Ezeknél felbujtásról, előre való megfontolással szó sem lehet.

De a szatmári és máramarosszigeti esetekben ott van az előre való megfontolás, mert ott van a felbujtás. Hiszen kétségtelen, hogy idő kell ahhoz, míg a felbujtó a gondolatot megérleli, a tervet megszerkeszti, s azokat az embereket kiválasztja, akiket a terv végrehajtására fel akar használni. S idő kell ahhoz is, míg azokban az eszközökben megállapodik, amelyekkel a felbujtást tervre végrehajtására rábírná reméli.

De idő, türelem, türengés, tervezgetés szükséges a felbujtónak is, hogy a szót meghallgassa, megértse, a fogantatás módját s helyét, időbeli s alkalmi feltételeit megfontolja. Azonban, amikor már minden megvan fontolva, minden elő van tökéletesen készítve s a fogantatás pillanata is bekövetkezett: száz esztől kilenczvenkilenczben a tervező mégis visszariad, kivált erőszakos gyilkosság esetén a véres és gonosz eseteleménytől s ellál tervétől ideiglenesen, vagy végképp.

Ez az én tapasztalásom. Ez az emberi lélek általános törvénye a műveltség és erkölcs ama fokán, melyre a mi társadalmunk már eljutott. S azért bizonyosnak lehet tartani, hogy se a szatmári, se a máramarosszigeti felbujtó a kegyetlen gyilkosságot maga el nem követte volna, attól az utolsó pillanatban is visszaretent volna.

S ennek az okoskodásnak különös erőssége az is, hogy a két felbujtó maga se hitte magát képesnek a gonoszított közvetlen elkövetésére. Ha képesnek hitte volna magát: nem közli tervét mással s halállal és halálos büntetéssel járó titkát nem bizza másra, idegenre, s ennek barátságos, vagy ellenséges indulatától nem teszi függővé egész jövendő élete minden örömét és nyugalomát.

A felbujtót, kibérelt, közvetlen tettes sok irányban más bíralt alá jön. Annál két dolog bizonyos. Az egyik az, hogy elvadtult, rossz lélekkel a kegyetlen gyilkosságot erőszakkal valóságosan ő hajtotta végre. Nála tehát védelmül, vagy megmentésül az a gondolat fel sem merülhet, hátha az utolsó pillanatban mégis visszaretent volna vakmerő és gonosz tervétől.

A másik dolog pedig az, hogy az ő indoka, amellett, hogy természeténél fogva is undorító, még hitvány is és kis méretű. Hiszen, akit a felbujtó kiszé-

melt a halálra: annak a felbujtott tettes se nem haragosa, se nem osztó társa s az ellen neki életirtó, halálos bosszura semmi oka. Mégis vállalkozik rá, mégis végrehajtja a rettenetes szándékot.

Miért eszelezi hát?

Bizonyára vagy igazán rossz lélek, vagy értelmének zsugorodottsága miatt gyenge lélek egyébként is. De mégis bérért, külön jutalomért vállalkozik. S rendszerint hitvány bérért, ahol oly szegény a társadalom, mint amelyben a szatmári és máramarosszigeti felbujtó élt. Néhány forintért, néhány létre vagy hónapra való éltsnek vagy dzsölésnek eszközéért. Semmiféle nagy indok se menti a jogtalan és erőszakos gyilkosságot, de ha nagyméretű indok kelti életre a gonosz tervet, még se oly undorító, mint ha az indok hitvány és értéketlen.

Ezért oly szigorú a máramarosszigeti eset dolgában az én véleményem. Jobban kellene ismernem az eset részleteit s az összes vádlottak egyéniségét, ha véglegesen meg kellene alakítanom véleményemet arra nézve, mi lett volna okosabb és törvényesebb, az-e, ha mind a két fővádlottra nézve végrehajjták a halálos ítéletet, vagy az, ha mind a kétő kegyelmet kap?

De már, hogy a közvetlen tettest kegyelem útján felmenték, a felbujtót pedig a halálos ítéletet végrehajjták: ezt a személyválogatást nevezem én butaságnak és embertelenségnek.

AZ UTOLSÓ ARANY.

Kardos festőművész öngyilkosságához.

Három héttel ezelőtt érkezett meg a Rivieráról az a riasztó hír, hogy Kardos Gyula festőművész agyonlőtte magát és meghalt. A táviratokban, amelyek az öngyilkosságról szóltak, részletesen el voltak mondva a szomorú eset összes részletei és az egész világsajtó nagy irta meg a magyar festő tragikus végét, mintha az egy nizzai szálló egyik ötödik emeleti szobájában játszódott volna le. Ezeket a tudósításokat azonban mind a montecarloi bank kiüldött széjjel, hogy egy esetleges nagy botránynak vegye elejét. Kardos Gyula ugyanis nem szegényes hotelszobájában, hanem Monte Carloban, a bank egyik játéktermében, óriási közönség szemelátára követte el az öngyilkosságát.

Kardos Gyula az utolsó napokban már teljesen le volt törve. A montecarloi bank igazgatósága ezer frankot ajánlott fel a művésznek arra az esetre, ha elutazik és megígéri, hogy nem tér vissza többé soha. Ez az ajánlat azonban sértette a művész büszkeségét és visszautasította. Inkább kölcsönkért egy öt élő magyar mágusától két-száz frankot és azzal akart még egy utolsó kísérletet tenni, hátha sikerül az állandó balszerencsét megörömi. Az egyik rulett-asztal mellett foglalt helyet; balról tőle egy párisi kocka ült, jobbról pedig egy párisi kocka ült, orvosa leánya. Kardos Gyula viselkedés nem volt semmi feltűnő. A gép egymásután nyelte az utolsó aranyakat, amelyekből e perczen egy ember élete függött.

Amikor az utolsó arany is elszótt, Kardos Gyula zsebébe nyúlt. A szomszédai azt hitték, hogy újabb pénzt akar elővenni; e helyett azonban a művész kihúzta a töltött revolvert s még mielőtt a többiek megakadályozhatták volna, a szájába lött. Az asztal körül ülők rémülten ugáltak fel, a nok pedig kétségbeesetten sikoltottak és elmenekültek. Csak Kardos szomszédja, a párisi kocka maradt a helyén — ájultan. A lövés után az öngyilkos művész az asszony ölébe esett és a kifreccsent aggyel teljesen beérezte a finom, csipkés selyemruháját.

Míndez két perez alatt történt. Nyomban a tragédia után, mintha csak készenlétben lettek volna, előrohantak a bank szolgálói és elvitték Kardos Gyula holttestét. Egy óra múlva, mintha mi sem történt volna, tovább folyt a játék és a sors kegyetlen ironiája, hogy aki a szerencsétlen öngyilkos helyén ült, egy gazdag bojár, egy últeben nyert mintegy ötszáz ezer frankot. A művész holttestét egy órával később átszállították a nizzai hotelbe és a gazdag banknak gondja volt rá, hogy a nizzai újságok, utána pedig a külföldi lapok úgy írják meg a megrendítő tragédiát, mintha az nem a bank játéktérmeiben történt volna meg.

MAGYAR OLVASÓKÖZÖNSÉG.

Némely amerikai magyar figyelmébe.

Az alábbi kis történetet, melyet egy budapesti lapból vettünk át, nagyon melegen ajánljuk amaz amerikai magyarok figyelmébe, akik egyetlen magyar lapnál sem szerepelnek mint előfizetők. A *potyolvasók*-nak szól a következő kis dolog:

Magyar olvasóközönség, sajnós, nincs. Igy panaszkodnak az írók s legfeljebb csak a kölcsönkönyvtárak és a részletre dolgozó könyvkereskedők mondják az ellenkezőt.

Az Újságíró Egyesület minap megtartott közgyűlése után Herczeg Ferenc tudott egyet-mást elmesélni a magyar olvasóközönségről.

— A magyar olvasóközönség — mondta Herczeg — olyan, mint Ernesztina néni.

S elbeszélte Ernesztina néni esetét. Ernesztina néni egy falusi kastélyban lakik és rajong Herczeg Ferencért, akinek édes anyjával régtől fogva barátságban van.

Valahányszor Herczeg Ferencnek megjelent egy új műve s a lapok ezt híril hozták a publikumnak, Ernesztina néni kiadta a parancsot, hogy a leggyorsabb lovát felnyergeljük és egy lovas nyargaljon be Verseczre; ott keresse fel a nagyságos asszonyt, Herczeg Ferenc údesanyját és kérje kölcsön nagy író legújabb könyvét.

Ez így tart már évek óta. Egy ízben Herczeg látogatóban volt Verseczen.

— Képzeld csak — szöjt hozzá az anyja, — Ernesztina néni tegnap nyegdeszter kérte el legújabb regényed. Mindig elolvassa, szépen visszaküldi; de alig mulik el egy hét, megint küld érte. Azt mondja, oly nagyon tetszik

neki a könyved, hogy akár tiszzer is elolvassna. Igazán kedves, művelt nő ez az Ernesztina néni...

— Hogyne volna kedves, művelt nő — jegyezte meg erre Herczeg Ferenc, — de ha olyan nagyon tetszik neki a regényem, miért nem veszi meg? — Arra nem is gondol Ernesztina néni!

Herczeg Ferencet megvigasztaljuk. Sok magyar író Amerikában is megőrizte szűzies tisztaságban Ernesztina néni szokását.

„A *Bevándorló* jó lap, kitűnő lap”, mondják az amerikai Ernesztina néni és Erneszt bácsik. „Kitűnő lap, melyet nagyon szeretek olvasni.

Hanem azért minden kedden és pénteken a szomszédjától kéri kölcsön.

Az az előfizető, aki az újságját kölcsön adja másnak, egyenesen megkárosítja a lapot. Aki újságot akar olvasni, ne sajnálja az újságért akár néhány centet.

SOUTH BENDEN, IND.

Biczó Ferenc urat hatalmaztuk fel a „Bevándorló” képviselétével, aki előfizetéseket szabályszerű nyugta ellenében felvehet.

EZ A SZÉP ÓRA \$3.75.

Small advertisement for a pocket watch with an image of the watch and descriptive text in Hungarian.

Advertisement for JACOB KLEIN, a Hungarian American Savings & Trust Co. in Duquesne, Pa. Includes address and financial details.

Advertisement for A „RADIAL ELIXIR”-T, a medicinal product. Includes text about its benefits and manufacturer VIDDER EMIL in New York.

Advertisement for MAGYAR FONOGRÁF ÜZLET, a record store in New York City. Includes an image of a gramophone and details about the store's location and offerings.

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off, containing various fragments of text and names.

Egri Csillagok.

— REGÉNY ÖT RÉSZBEN. —

Írta: *Gárdonyi Géza.*

[ötvenhatodik folytatás.]

De bent is nagy volt a veszteség. Márton pap, az ostrom után való délelőttön egyszerre háromszáz halott föltt énekelte el az *Absolre Dominet*.

A háromszáz halott ott feküdt sorjában a közös sírgödör körül. Középen Bálint pap egyházi ingben, stólában, mellette Cecey fejletlenül, azután nyolcz hadnagy, Balázs apród az anyjával, Ször Máté a maklári molnárral, Gergely a felnémeti kovács, Gasparics, Vas Ferenczné, Baloghné, asszonyok, leányok, felismerhetetlen arca, csonka és véres halottaknak nagy és esendes sokasága; néhol csak egy fej, néhol csak egy kar, néhol csak egy véres ruhatömeg.

A temetés ott volt az összes tisztek, maga Dobó is hajadonfövel, kezében tartva a vár zászlaját.

Mikor a pap beszentelte a halottakat, Dobó megszólalt, s beszélt el-elcsukló hangján a visszafojtott sirásnak.

— Levett síssakkal állók előttetek, vérben és tüzben elváltozott vitézársáim. Lelketek már ott van a csillagon tul az örök hazában; porotok **áldja a jelen és a maradék.** Meghajtom a vár zászlóját előttetek, ti megdicsőült hősök, kik mindnyájan a hazáért haltatok meg, s Istenből várjátok jutalmotokat. Isten veletek! Az örökkévalóság világában, Szent István királyunk orszája előtt találkozzunk!

S a várbeli ágyúk dörgése között beszártatták alá egy-egy deszkán a halottakat.

Vasárnap, október 16-án Dobó délután aludt egy órát, s amint kiheverte az álmot a szeméből, lóra ült és a Sándor-bátyára lovagolt.

A várbeliek már ekkor nem építettek, csak a réseket állították.

Az ágyúk szakadatlanul dörogtek: — Eredj, Kristóf fiam, — mondotta az apródjának, — nézd meg a Bolykubástyát, mit csinálnak ott? Én innen az ó-kapuzhoz megyek.

Kristóf lóra ült. A sötétkapunál fahoz kötötte a lovát, s gyalog futott be, aztán végig a falon Bornemisszához.

Az egyik szakadékon át ágyúgyőlyő csapta meg. Csak lefordult a falról a kötérmelések deszkákra. — Az őt kiáltott Zoltaynak: — Főhadnagy ur! A kis apród elcsúszott.

Zoltay megdöbbenve ugrott fel a falra. Láta a fiu mellvasán a nagy, véres horpadást. A katona mellett térdelt, s hogy a fiu feje a mellére hanyatlott, lecsatolta a fejről a sisakot.

— Eredj tüstént a főkapitány urhoz, — mondotta Zoltay a fiut magához ölelve. Jelentsd neki az esetet!

A fiu még élt. Arca fehér volt, mint a viasz. Szomorúan nézett Zoltayra, s így rebegett: — Jelentsé, hogy meghaltam.

S azzal egyet sóhajtott és csakugyan meghalt.

A következő napon nem ágyúszóra virradtak. A sátorok ott fehéreltek a halmokon és hegyoldalokban, de törököt nem lehetett látni.

— Vigyázzunk! — mondotta Dobó — nehogy valami esel érjen bennünket. S részint a föld alatt levő üregekhez, részint a szakadékokhoz állította az őrségeket.

Mert nem igen lehetett már a fal tetején állni sehol. A vár csak romhalmaz volt, s az emberek mint a kövek közt mozgó bogarak.

— Elmentek! Elmentek! — hangzott az öröm riadozása a várbán. Azonban a tisztek senkit se eresztettek ki a falak közül.

Nap felkelte után negyedórával egy asszonyt jeleztek az örök. A fejére borított fekete selyem-féredse mutatta, hogy török asszony.

Maklár felől jött. Öszvéren ült. A magas kápája csont-nyeregen előtte egy kis magyar gyermek. Az öszvért a kantárnál fogva egy tizenöt éves szecrecsenfi vezette.

Kaput nem nyitottak az asszony előtt. S azon egyszerű okból nem nyitottak, mert kapu nem volt.

Az asszony belovagolt a kapu mellett levő falnyíláson, s nem tudván magyarul, csak ezt a szót kiáltozta: — Dobó! Dobó!

Dobó a kapunáladé tetején állva vizsgálódott a sánccok felé. A törököt látta jönni. S azt is mindjárt gondolta, hogy ez az asszony a kis Szelim anyja. Mégis, hogy a nő az ő nevével kiál-

totta, lesántikált az omladékról.

Az asszony leborult a lábához, azután újra felemelte a fejét, s térden maradvá nyújtotta feléje a magyar gyermeket.

— Szelim! Szelim! — mondotta a két kezét könyörgően összeteve.

A magyar gyermek hatvérs forma volt. Barna arca, kis okos szemü fiu. A kezében fából faragott lovacskát tartott.

Dobó rátette a kezét a fiu fejére. — Hogy hívják, fiam? — Janesinak.

— Hát a másik neved? — Bojnemissza.

Dobó az örömtől megrezzene fordult a Sándor-bátyá felé.

— Gergely! Gergely! — kiáltotta. Fussatok hamar Gergely hadnagy urhoz.

De már akkor Gergely rohanna jött a bátyjáról.

— Janesikám! Janesikám! — kiáltotta megrendült lélekkel. S majd elnyelte a gyermeket.

— Jer, anyádhoz!

A török asszony sápadtan ragadta meg a fiuskát. De úgy megragadta, mint a sas a bányrút.

— Szelim! — kiáltotta. — Szelim! Látszott rajta, hogy kész széttépni a gyermeket, ha a magáét meg nem kapja.

Egy perc múlva jött Éva a palotából. A feje a homlokán át be volt kötve fehér kendővel, de az arca az örömtől pirosult. Kezén futtatta maga mellett a kis török gyermeket. A kis Szelim a rendes török ruhájában volt, s retentó nagy kalácsba ragaszkodva futott Éva mellett.

Mind a két anya kitárt karokkal röppent a maga gyermekéhez. Az egyik azt kiáltozta: — Szelim!

A másik azt kiáltozta: — Janesikám!

S letérdelték a gyermekükhöz. Ölelték, csókolták.

S amint a két asszony ott térdelt egymással szemben, egyszer csak összepillantottak, s kezét nyújtottak egymásnak.

XLIII.

A török csakugyan megszökött. Varsányi, aki az asszony után egy órára jött be a várba, elmondta, hogy a basák még egy ostromot akartak, de a janicsárok, mikor ezt tudták velük, a basák sátora elé csapkodták le a fegyvereiket:

— Ha mindnyájunkat felakasztatnátok is, nem harezolunk tovább! Allah nincs velünk! Allah a magyarokkal van! Isten ellen nem harezolunk!

Ahmed pasa ott a sereg színe előtt sírva és a szakállát tépve szidta Ali pasát:

— Alávaló, nyomorult! — üvöltötte a szeme közé, — rossz akolnak mondtad Eger várát, juhoknak a benne levő népet, most vidd a császár elé ezt a gyalázatot magad!

És csak a kérélek bégek közbevetésén múlt, hogy a két pasa össze nem verődött a hadsereg színe előtt.

A tisztek között is nagy volt a hiány. Veli béget ágyon vitték el a haretzéről. Dervis béget is felig ágyonverten találták meg éjjel a fák alatt.

Olyan félelem volt a táborban a magyarok iránt, annyit volt a tüzben s fegyverben sebesült, hogy mikor a pasák kiadták a topesiknak a visszavonulásra való parancsot, a többi még a reggelt se várta be, hanem éjjel a sátorokat, podgyászokat otthagya utnak indult.

Varsányi szavára leirhatatlan öröm szállotta meg a várbelieket. Az emberek táncoltak, a süvegüket a földhöz csapkodták, a török lobogókat kitűzték, az ágyukat kilőtték.

Márton pap a kezében levő keresztet az égnek tartva, az öröm örjögő hangján ordította:

— Te Deum laudamus!

A haragot kiemelték a földből, s a gerendát, amelyen függött, két oszlopra téve, megkondították.

Bim-bam-bim-bam, szólt vígan a harang, s ahogy Márton pap a piac közepén a keresztet tartva énekelte, köréje térdelt a nép, maga Dobó is.

Azután Nagy Lukács felkiáltott: — Utánuk!

Ahány ló volt, arra mind katona ugrott, s utána! kirobotgatt Maklár felé a török után.

A gyalogosok meg a sátorokba rohantak. Tömérdek puskaport, golyót és fegyvert hoztak. A sátorokat még hetek múlva is hordották.

Estére valamennyi lovas zsákmány-

tól roskadozva tért vissza a várba.

A vár népeből háromszáz halott pihent már lenn a közös sírban, s nyolcz száz sebesült feküdt még szanaszét szőnyegszalmán a vár belsejében.

A főtisztek is mind sebesültek. Dobó, Bornemissza, kezén-lábán; Zoltay fekszik; Mekesey tetőtől-talpig a sebek és ütések gyűjteménye; Fegyedy három fogával áldozott Mahomednek. Buzogánnyal ütötte ki valamelyik török, de vígan szenvedte, mert megszűnt a fogfájása.

És seb nélkül nincs a vár népe között se férfi, se asszony. Azaz, hogy mégis van: az ezigány.

Sukánnak az utolsó jelentése így hangzott:

— Nagyságos főkapitány ur, jelentem, hogy a várba lőtt ágyúgolyókat mind összeszedtük és megolvastuk.

— Mennyi?

— Hát ha azt nem számítjuk, ami még it-tott a falakban van, öt híján tizenkettezer.

Bejegyzés.

Mikor az ostrom előtt Dobó segítségért kért a szűkösi gyűléstől, azt felelte neki, illetőleg Mekeseynek, aki Dobót képviselte:

— Ha elegen nem voltatok, minek maradtatok a tisztségben! Ha megelégtetek a konczát, igyátok meg a levét is!

A két kapitány az volt erre a felelete, hogy az ostrom után mind a ketfő lemondott.

Egész Európa tapsolt és ujjongott a győzelem hallatára. A királyt mindenfelől üdvözlő levelek díszelték. A töröktől elvert zászlóknak csodájára jártak a bécsiék. [Az Ali pasa bársonylobogója bizonyára ma is ott van a Habsburgok egyéb győzelmi jelvényei között.]

A király leküldötte Egerbe Sforzia Mátyás főkapitányt, hogy Dobót és Mekeseyt maradásra bírja. De ezek hajthatatlanok maradtak.

— Kötelességünket megtettük, — mondotta Dobó. — Bár mindenki úgy megtette volna! Adja át ő felségének tiszteletünk és hódolatunk kifejezését.

A király azután Bornemissza Gergelyt nevezte ki Dobó helyére Egervár főkapitányának.

[VÉGE.]

KENYÉRTÖRÉS.

Írta: *Pásztor József.*

A kis posztókalapját a fejébe tette, a kabátját felvette, felhuzta a keztyűjét s az asztalon heverő divatlap-eso-mót a hóna alá csuszattta. Uoitan nézett végig a két pongyolás kövér asszonyon, aki a háromnapi varrásért járó hat forintját a kezébe nyomta. Lehajolt az asszony ápol, puha keze fölé, megcsókolta s küssurrant az előszoba ajtaján.

Késő este volt már. Az utca sárga fátvölába nehéz, lassan szálló hópihéek hullottak s még sem telepedtek a fák ágain, az ablaküvegeken, vagy a házak párkányain, bánatunkban nehéz, hideg könyecskékké váltak.

Mari gondosan, majdnem futva haladt előre.

A kalapjára és ruhájára is ráhullott a hó s az arczáról apró gyöngyszemek perdültek alá. Mindig ilyenkor ment hazá. Mások azonban ragyogott a lelke.

A szobornál türelmetlenül várta már Fehér, aki elkísérte az utcájuk sarkáig. És szárnya nőtt az utcájának. A kirkatok lángoltak, a lámpák, mint az utca földjéből kinőtt füzvirágok sorakoztak az utjuk mellett, a könnyű ködben színes fénypontok bukkantak fel és imbolyogtak tova. Ilyen volt az este.

Ma vége az egésznek. Egy naiv gondolat ötlött a fejébe. Talán tudná még csalni magát néhány napig. Ha elke-rülne a szobrot, ha nem találkozna Fehérrrel s minden a régi ben maradna. Fehér már másnap megkeresné akár-hogy is s újra hallgatná a szavát s együtt várnák, úgy mint tavaly, azokat a napokat, mikor szétszakadozik a városról a nehéz, fojtó köd s a kéklő, illatos, langyos hullámokban furdhethetik, bolondíthatják szegény szívüket...

De már a másik pillanatban felriadt. Behunyta a szemét, összeszorította az ajkait, ment tovább. Már most vége kell, hogy legyen.

A szobornál a fiatal ember csakugyan várta. Megszorította a leány kezét.

— Itt nem maradhatunk sokáig, — szólt. Megfázik, Mariska. Majd hazakísérem.

— Ne. Nem — felelt hirtelen a leány. — Nem fázom meg. Amit mon-

dani akarok, azt különben is hamar elmondom. Mi nem találkozhatunk többé, Fehér ur.

— Mit mond? — kérdezte a fiatal ember a leány szavaitól megdöbbenve.

— Azt, amit maga is érezhetett. Mit akarhat két ilyen szegény ördög egymástól? Maga engem feleségül el nem vesz. Mi lenne ennek a vége? Néhány rövid napig tartó boldogság, azután a baj. A nagy baj. Az emberek, akik most nem törődnek a becsületemmel, akkor számon kérnek tőlem...

Mehetnek a Dunába. Én boldog voltam úgy is egy darabig. Jól esett, hogy van valaki ebben a nagy városban, aki reám gondol, törődik velem, beszél hozzám s ha nem mondta volna meg, hogy szeret, talán örökre így tarthatott volna.

— De Mariska! — vágott közbe a fiatal ember.

— Ne is mondjon semmit, Fehér ur, — szólt a leány s melegen nézett a fiatal ember arczába. — Én nem komédiázom magával, maga mindig kedves volt hozzám és tudom, hogy ha ez sokáig így menne, mi lenne a vége... ezt nem akarom... de nem is tehetem...

csak addig bírnám a küzdelmet az élettel, amíg magamat is tudom becsülni. Fehér ur, ha szeret engem, meg is fog érteni. Tudja, hogy én a keresetemből az anyámat tartom s még a nővérem a nyakamon van. Hát így van, Fehér ur. Nagyon erősnek kell lennem. Én egyedül teremtem ki a házbért, a kosztot hármunk részére. Már hetek óta alig alszom, akárhányszor már világo-sodik, még ébren vagyok, pedig talpra kell állanom minden nap. És ha sokáig tart így, nem bírom. A szívem is, meg a gondok is...

— De hát ez csak nem járja, — mondta komoran a férfi. — Hiszen maga áldozata a családjának. — Miért nem keres az anyja, meg a huga? Hiszen a huga egészséges, erős leány?

— Hiszen ez nem változtat a mi dolgunkon, Fehér ur. Ők nem tudnak keresni. A hugomat semmire sem lehet használni. Nincs türelme semmihez. Próbáltunk már vele mindent, de csak egy-két napig volt mindenhol. Könnyen fogja fel az életet.

— Ez csak nem igazság! — szólt felháborodva a fiatal ember.

— Mit tehetek róla — folytatta a leány. — Sok igazságtalanság van a földön. Az egész életben így van. Az egyik ember dolgozik, a másik kitartatja magát. Még én mentegetem mások előtt, ha kérdézik, hogy ő mit dolgozik. És még ez sem járja, de néha én belőlem is kitor a keserűség. Már annyira megszokta a dologtalan életet, hogy néha követelődik is. Követeli azt is, hogy mindenkinek az arca kellemes legyen körülötte. És az anyám is így. Ha este fáradtan, komoly arczal behállok közbük, érzem, hogy a jókedvűket vágtam ketté. Gyűlölök a komolyságomat. Pedig esténként kell számolnom és gondolkodnom, meg miúrl teremtsen meg, amire szükségünk van.

Az arca elkomolyodott s a földre nézett. Kezét Fehér felé nyújtotta s lágyan suttozva mondta:

— Bocssáson meg, hogy ezekről a dolgokról beszéltem, de ki kellett öntenem egyszer a lelkemet. De csak azért mondtam el, hogy jobban megértsen...

Csak gyenge hajszálon járok én az életben, Fehér ur, de így még bírom, amugy összekavarodna velem minden.

— Miért mond le arról, hogy velem találkozzék? Hiszen semmi öröme sincs! Az élethez magának is joga van!

— Nem tudom, Fehér ur. Nem hiszem. Maga férfi. Magának ez semmi. De én! Ha én egyszer igazi boldogsághoz jutnék, én abban is úgy ki akarnék tartani, mint ebben a küzdelemben s amaz nehezebb. Bizonyosan behalnék. Látja, mindenki másra születik. Én erre születtem.

A fiatal ember szeme haragosan meg-villant.

— És mit gondol, az Etus nővére mire született, aki magával eltartatja, hizlaltatja magát, míg maga a munká-

ban összeroskad!

A leány ijedten nézett Fehér szemébe. Összebb húzta nyakán a kabátját, majd hirtelen lesütötte a szemét s zavartan szólt:

— Nem tudom.

— De én tudom, — vágta vissza keményen a fiatal ember. Mert aki így elméli, hogy az egyik a munkában pusztul, míg ő henyél, lustálkodik, az... az...

— Ne! Ne! — szólt a leány hirtelen s a férfi szája elé tartotta a kezét, s zeme komolyan rebent meg, amint folytatta:

— Mig én becsületes leszek, addig ok is azok, bírom a küzdelmet, Fehér ur... addig bírom... Ezért kell elválnunk... Az Isten áldja meg, most már megyek.

— Csak így? — kérdezte tőle Fehér lassan és a leány keze után nyúlt.

A leány a kezében hagyta a kezét.

— Hiszen találkozunk még... néha... véletlenül... talán nem megy el úgy mellettem, hogy ne köszönjön, ne-

THE RONAY CO.,
1310 FIFTH AVENUE,
PITTSBURG, PA.

ajánlja honfitársai szives támogatásába pompásan berendezett üzletét, amelyben importált árú a legjobb minőségűben, kitűnő olvasmányok, remek kiállítású és minden vallásfelekezetiük számára írt imádságos könyvek, íródszerek, írószek, közök, jófajta hazai dohány és szivarok, arany és ezüst ékszerek, valódi taltek és selmecei pipák, szátrak, szegedi paprika, híptól túró, tiszajajki búzajszedő, stb., a legjutányosabb árban kaphatók.

KRAJNYÁK JÁNOS
Cleveland, O., 2755 East 79th street
alatt legmodernebb berendezett szalonját ajánlja honfitársai pártfogásába. Kitűnő whiskey, törköly, nemkülömben mindig friss horod és üveg sör, tüzés magyar borok, finom zamatu szivarok, billiard, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

CAFÉ BRESLAU
MAGYAR KÁVÉHAZ
188-190 második Avenue, New York
a 12-ik utca sarkán.
— Kitűnő M A G Y A R konyha. —
Tulajdonosok: Rabbach és Schembeck.

KÉPVISELŐINK.

A „Bevándorló”-t a következő urak képviselik a következő helyeken olykép, hogy előfizetési díjjal térvehetnek és nevünkben nyugtáznak:

BENCZE JÁNOS ur.....Passaic, N. J.
MAKRAY JENŐ ur.....South River, N. J.
JUHÁSZ ISTVÁN ur.....Poughkeepsie, N. Y.
TORHÁN JÁNOS ur.....Yonkers, N. Y.
GETSY JÁNOS ur.....Torrington, Conn.
HIZSNYAY JÁNOS ur.....Danbury, Conn.
STENTZEL RICHARD ur.....Philadelphia, Pa.
POTMESIL ISTVÁN ur.....South Bethlehem, Pa.
SAMU GYÖRGY ur.....South Sharon, Pa.

HA BAJBA JUTOTT, FORDULJON NAAR MANFRED
békébiróhoz.
15 E. STATE STREET, TRENTON, N. J.,
aki tanácsosul, segítségül látja el.
MAGYAR, NEM, T, TOT, LENGYEL stb.
TOLMACS MINDIG KÉZNEL.

A NAP

A magyar újságírás szociálójá, Magyarország legtürelmebb és legelőzetesebb napilapja.
Felolés szerkesztője: Braun Sándor.
Politikai főmunkatársai: Bródy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kalmár Antal.
A NAP a 48-as eszmény leghibeb katonája s a 67-es politika legkérlelhetőbb üldözöje.
A NAP nemcsak a legkittűnőbb lap, de a LEGOLCSÓBB IS.
Előfizetés Ameriba területre egész évre \$5.00
Félévre \$2.50
Negyedévre \$1.25
Mintarizásomat kétségbe kint.
A NAP kiadóhivatala:
Budapest, VIII. ker., Rókk Seilárd-u. 9. sz.

RIZSAK JÁNOS
passaic pénzküldő budapesti irodája
IV., Sütő-utca 6. szám alatt van.
Irodavezető: RIZSAK MIHÁLY.

RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ

MAGYAR PÉNZKÜLDŐ és VÁLTÓINTÉZETE
127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J.

PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ó-hazába. Az összes hajtársulatok meghatalmazott képviselője.
Mindennemű közjegyzői okiratok szakszerűen kiállíttanak és konzultátsilág hitelesítettnek. Jogi, katonai és teleklányvi ügyekben pontosással járók el.
Reám bízott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járók el.
Az utasokat személyesen elkísérem a hajóhoz. Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot ingyen adok.

FIÓKÜZLETEK:
ALPHA, N. J. PHILLIPSBURG, N. J.
WHARTON, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

— Nekem? Nekem? — Az Etust is elvinné egy hivatalnok is, ha volna egy kis pénze, — szögt az asszony.

A Mari szíve megremegett. A szeméből tűz lobbant ki. Az alakja megnyúlt, a fejét felemelte, a lábával egyet topantott s rekedten kiáltott az anyjára: — Hallgass! Hallgass!

Majd huga felé vetett egy szikrázó pillantást. — Hát még azt is én? Ugy?

Elíbe lépett a huginak és az arcába vaglotta: — És te? És te? Neked miért nincs eszed? Itt henyélsz évről-évre, amíg én összerokadok, hogy becsületet maradjassak s eltarthassalak. Még azt is. Még férjhez is adjalak? A saját testem árán? Még azt is. Soha, — értitek! Soha! Nem szoltam egy szót sem, nem panaszkodtam, kinlódtam, hogy amim van: a tiszta gondolataimat megőrizhessem. És ti? A henyélésben, a dologtalanságban megromlottatok. Kimegy innét, érted? — fordult újra a leányhoz. — Tölem nem kapsz többé egy falatot sem. Kimegy innét holnap s keresed a magad utját. Öt éve fűdöm rajta, hogy mire is való vagy hát. Most már tudom. Most már jól látom. Eredj, keress meg a hozományodat!

A másik egyet lökött a fején. Gyűlölettel vette oda Marinak: — Mégyek is! Nem is leszek olyan ostoba, mint te. Nem leszek a szeretője éhenkórász diákoknak.

Mari elhalványodott. Megkapaszkodott az asztalban. Az ajka remegett, a mint mondta: — Etus... hát azt hiszed?

De a másik rá sem hederített. A tekintete mintha a távolban járt volna. — Felvétetem magam a színházhoz, — beszélt. — Szép vagyok, csinos az alakom, énekelni is tudok. Akad nekem is szerencsém. Majd megmutatom én, hogy mit tudok. Majd látsz még olyat, hogy belokáprázik a szemed. Mit nyernék azzal, ha másnak varrúrnám a rongyait? Varrja más nekem a rongyait. Én bele akarok kóstolni az ételbe, nem akarok örökké áhitozni, mint a koplaló a dus kirkatok előtt. Élvezni akarok. Élni akarok! Érted?

— Etus! — A beszület. Tudom, — kiáltott a másik. — Ugyan mi becsületünk van nekünk? Talán az, hogy örökké szegyenkeznünk kell mások előtt a szegénységünkkel. Talán az, hogy folyton rugnak rajtunk egyet. Ki áll velünk szóba? Csak az, aki ki akar bennünket használni. Az egyik agyon akar dolgoztatni, a másik a fiatalságunkra, a szépségünkre éhes. Maradj csak te becsületes. A becsület? Jó arra, hogy az emberek henezeghessenek valamivel, ha már nem éhesek, de a varrótú mellett chezni s elfonyadni azért nem érdemes.

— No, no! Elég már! — szakította félbe az asszony s a szemét összehúzva végigsiklott tekintete a két leány alakján. — Ne veszekdjétek. Semmi haszon sincsen belőle!

Egy pillantást vetett az asztalon heverő hat forintra, megérintette a pénzt és sópáncsra folytatta: — Hat forint. Ebből a fűszerest sem tudom kifizetni, pedig már egy hete zaklat. Kenyérre is kell, tegnap meg szemet vettem hitelbe.

Mari nem bírta tovább, kiment a szobából. Kinyitotta a konyhaajtót s ki lépett a nyílt folyosóra. Hirtelen lekonykolt a folyosó vaskorlátjára, a két kezét az álla alatt összekulcsolta, mintha imádkozott volna.

— Kinek van igazsága? Kinek? — nyögte bele mélyen, fájdalmasan, kétségbeesetten az éjszakába.

S valami kis fehér rongy, egy közös kis selyem szalag oldódott ki a hajából s mint egy törött galambszárny, lassan libegve, a bús hópíhekbe verődve hullott le a mély, sötét, szennyes udvarra.

HARAMIAK. Gyilkosság a családban.

Siklósról jelentik: Gordiesán községben hihetetlen kegyetlenséggel gyilkolták meg az ottani koresmáros feleségét. A gyilkos, aki az egész családot ki akarta irtani, most már a csendőrség foglya és a vizsgálat kiderítette a vakmerő rablómadás részleteit. Este korán fektét le a gordiesáni koresmáros, Hülfreich József és a családja. Alig aludtak azonban egy óra hosszat, künn a konyhában gyanús zajt hallottak. Az öreg Hülfreich Józsefnek, a koresmáros felesége kétfel, hogy megnézzék, ki motoszkál a konyhában. Odakünn egy márczóna embert talált. Az ablakot betörte és

— Nekem? Nekem? — Az Etust is elvinné egy hivatalnok is, ha volna egy kis pénze, — szögt az asszony.

A Mari szíve megremegett. A szeméből tűz lobbant ki. Az alakja megnyúlt, a fejét felemelte, a lábával egyet topantott s rekedten kiáltott az anyjára: — Hallgass! Hallgass!

Majd huga felé vetett egy szikrázó pillantást. — Hát még azt is én? Ugy?

Elíbe lépett a huginak és az arcába vaglotta: — És te? És te? Neked miért nincs eszed? Itt henyélsz évről-évre, amíg én összerokadok, hogy becsületet maradjassak s eltarthassalak. Még azt is. Még férjhez is adjalak? A saját testem árán? Még azt is. Soha, — értitek! Soha! Nem szoltam egy szót sem, nem panaszkodtam, kinlódtam, hogy amim van: a tiszta gondolataimat megőrizhessem. És ti? A henyélésben, a dologtalanságban megromlottatok. Kimegy innét, érted? — fordult újra a leányhoz. — Tölem nem kapsz többé egy falatot sem. Kimegy innét holnap s keresed a magad utját. Öt éve fűdöm rajta, hogy mire is való vagy hát. Most már tudom. Most már jól látom. Eredj, keress meg a hozományodat!

A másik egyet lökött a fején. Gyűlölettel vette oda Marinak: — Mégyek is! Nem is leszek olyan ostoba, mint te. Nem leszek a szeretője éhenkórász diákoknak.

Mari elhalványodott. Megkapaszkodott az asztalban. Az ajka remegett, a mint mondta: — Etus... hát azt hiszed?

De a másik rá sem hederített. A tekintete mintha a távolban járt volna. — Felvétetem magam a színházhoz, — beszélt. — Szép vagyok, csinos az alakom, énekelni is tudok. Akad nekem is szerencsém. Majd megmutatom én, hogy mit tudok. Majd látsz még olyat, hogy belokáprázik a szemed. Mit nyernék azzal, ha másnak varrúrnám a rongyait? Varrja más nekem a rongyait. Én bele akarok kóstolni az ételbe, nem akarok örökké áhitozni, mint a koplaló a dus kirkatok előtt. Élvezni akarok. Élni akarok! Érted?

— Etus! — A beszület. Tudom, — kiáltott a másik. — Ugyan mi becsületünk van nekünk? Talán az, hogy örökké szegyenkeznünk kell mások előtt a szegénységünkkel. Talán az, hogy folyton rugnak rajtunk egyet. Ki áll velünk szóba? Csak az, aki ki akar bennünket használni. Az egyik agyon akar dolgoztatni, a másik a fiatalságunkra, a szépségünkre éhes. Maradj csak te becsületes. A becsület? Jó arra, hogy az emberek henezeghessenek valamivel, ha már nem éhesek, de a varrótú mellett chezni s elfonyadni azért nem érdemes.

— No, no! Elég már! — szakította félbe az asszony s a szemét összehúzva végigsiklott tekintete a két leány alakján. — Ne veszekdjétek. Semmi haszon sincsen belőle!

Egy pillantást vetett az asztalon heverő hat forintra, megérintette a pénzt és sópáncsra folytatta: — Hat forint. Ebből a fűszerest sem tudom kifizetni, pedig már egy hete zaklat. Kenyérre is kell, tegnap meg szemet vettem hitelbe.

Mari nem bírta tovább, kiment a szobából. Kinyitotta a konyhaajtót s ki lépett a nyílt folyosóra. Hirtelen lekonykolt a folyosó vaskorlátjára, a két kezét az álla alatt összekulcsolta, mintha imádkozott volna.

— Kinek van igazsága? Kinek? — nyögte bele mélyen, fájdalmasan, kétségbeesetten az éjszakába.

S valami kis fehér rongy, egy közös kis selyem szalag oldódott ki a hajából s mint egy törött galambszárny, lassan libegve, a bús hópíhekbe verődve hullott le a mély, sötét, szennyes udvarra.

HARAMIAK. Gyilkosság a családban.

Siklósról jelentik: Gordiesán községben hihetetlen kegyetlenséggel gyilkolták meg az ottani koresmáros feleségét. A gyilkos, aki az egész családot ki akarta irtani, most már a csendőrség foglya és a vizsgálat kiderítette a vakmerő rablómadás részleteit. Este korán fektét le a gordiesáni koresmáros, Hülfreich József és a családja. Alig aludtak azonban egy óra hosszat, künn a konyhában gyanús zajt hallottak. Az öreg Hülfreich Józsefnek, a koresmáros felesége kétfel, hogy megnézzék, ki motoszkál a konyhában. Odakünn egy márczóna embert talált. Az ablakot betörte és

gyú mászott be. Amikor Hülfreichnek meglelt a küszöbön, a gonosztevő puskából kétszer rálőtt. Az egyik golyó hasán érte az öregasszonyt és rögtön összeesett. Hogy ne kiabálhasson, a gyilkos ráugrott és kitaposta a lelket a szerencsétlen áldozatból. Ekkor azonban a koresmáros leánya, a huszonégy éves Hülfreich Jolán is kijött a konyhába. Amikor meglátta vérben heverő édesanyját, jajveszkelni kezdett. A gyilkos azonban rászólt a fiatal leányra: — Hozzál pénzt, bankpénzt, különben kiírtom az egész pereputtyot. Hülfreich Jolán csak tovább sirt. Erre a gyilkos revolverből rálőtt és a vállán találta el. A megriadt leány bement a lakásba és kihozott egy ládikót aprópénzzel. — Ez nem kell — mondta a gyilkos — és a ládikót földhöz vágta — bankót adj!

Hozott neki hát a szegény leány bankókat. Erre aztán a gyilkos még egyszer belelőtt a fiatal leányba, aztán eltávozott, hogy egy fél óra múlva visszatér, addig mozczaanni se merjen senki. De nem tért vissza. A szorongó koresmárosok csendőroket hívtak, akik rögtön a gyilkos után vetették magukat. Reggelre el is fogták a környéken. Kiderült, hogy Baronek Jánosnak hívják és egy alsószentmártoni, zárlott huszonkétéves legény. Azon az éjszakán puskát és revolvert vitt magához és azt mondta, hogy elmegy vadászni. A gyilkos tettét tagadja, de minden jel ellene vall és Hülfreich Jolán is felismerte.

— Ez nem kell — mondta a gyilkos — és a ládikót földhöz vágta — bankót adj!

Hozott neki hát a szegény leány bankókat. Erre aztán a gyilkos még egyszer belelőtt a fiatal leányba, aztán eltávozott, hogy egy fél óra múlva visszatér, addig mozczaanni se merjen senki. De nem tért vissza. A szorongó koresmárosok csendőroket hívtak, akik rögtön a gyilkos után vetették magukat. Reggelre el is fogták a környéken. Kiderült, hogy Baronek Jánosnak hívják és egy alsószentmártoni, zárlott huszonkétéves legény. Azon az éjszakán puskát és revolvert vitt magához és azt mondta, hogy elmegy vadászni. A gyilkos tettét tagadja, de minden jel ellene vall és Hülfreich Jolán is felismerte.

J. D. MOSKOWITZ Dayton, Ohio. Saját házában. West side útlet: 1444 Dakota street. North side útlet: a Kosuth-telepen. A MAGYARSÁG KIPROBÁLT BARÁTJA. Közjegyző. Az összes hajóvonalak kinevezett ügyőke. Hajójegyeket elad eredeti áron. Pénzt küld a világ minden részébe gyorsan, pontosan és olcsón. Kiállít és hitelesít amerikai és ó-hazai okmányokat. DAYTON, OHIO.

New York, Hazleton, Wilkesbarre NÉMETH JÁNOS v. cs. és kir. konzuli ügyvivő. Hajójegyekre, pénzküldésre és közjegyzői ügyekre a legmegbízhatóbb és legpontosabb banküzlet. Levélcím: NÉMETH JÁNOS 457 Washington St., New York, N.Y. YOUNGSTOWN, Ohio, és környékén a Bevándorlót-TINE-REAN VICTOR ur képviseli, aki, mint ilyen, előfizetési díjak felvételére fel van hatalmazva.

PITTSBURGI IRODÁNK megbízottjai: Erpf Arthur pittsburgi magyar gyógyszerész ur, Hádinka Jenő ur és Lengyel Sándor ur, akik előfizetéseik felvételére és nyugtázására fel van hatalmazva. Ajánljuk a fent nevezett urakat honfitársaink figyelmébe.

HUNFALVY HUGÓ Hítes ügyvéd és jogtanácsos, — közjegyzői hivatal. — Iroda a főpostával szemben. 231 BROADWAY New York City.

18 éve fennálló banküzlet PEARL JOZSEF, bankháza FÜZLET: 319 East 3rd Street. FÜZLET: 801 E. 3rd St., Oak cor. SOUTH BETHLEHEM, PA. Az összes hajóvonalak törvényes képviselője. Pénzküldeményeket a világ minden részébe legolcsóbban és legbiztosabban küld. Bármily peres ügyet, úgy óhazai, mint itteni dolgokat ellát. Közjegyzői okiratokat törvényesen hitelesít. Utbaigazításokat ingyen ad.

MONOPOL KÁVÉHÁZ RUDNER és ROTH, tulajdonosok NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, a kilencedik utca sarkán — Kitéző ételek és italok — A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE — Szombat és vasárnap este elsőrangú czigányzene —

\$25,000.00 ALLAMI BIZTOSÍTÉK Joseph Major Myers pénzküldő irodát Füzlet: PHILLIPSBURG, N. J. Füzlet: ALPHA, N. J. Az összes hajóvonalak törvényes képviselője. Pénzküldés az ó-hazába: a legbiztosabban és legolcsóbban szállítok. Mindegyikre hazai peres ügyeket, valamint konzuli hitelesítéseket ellátok. Egeddül közjegyző Phillipsburg és környékén. Hatalmas minden ügyben a gyors felvilágosítást kapnak.

Bardosgyűlék, Figyelem! Aki tisztességes módon tisztességes mellet keresetet akar, az írjon nekem Epik, Box 1539, Pittsburg, Pa. Válaszjelölget tessék küldeni.

MAGYAR JOGVÉDŐ EGYESÜLET: betegsegélyező osztályal. (HUNGARIAN PROTECTIVE SOCIETY) Pittsburg, Pa. — Alapították 1905-ben. — Igazgatósági gyűléseit tartja minden hónapban saját helyiségében: 433 Fourth Ave., Pittsburg, Pa. Elnök: Öhegyi János, t. elnök Király E. József, alelnök Henyel Béla, pénztárnok Bara György, b. s. osztály pénztárnoka Horváth János, lev. titkár Pethe Károly, p. b. titkár Szabó Miklós, főigazgató J. A. Metz és W. Clyde Grubbs, magyar ügyész és közjegyző Dobó István, orvos dr. Albert L. Király, ellenőrök Kovács Rudolf, Pogány Ferenc, igazgatók Pittsburgban: Esztrich Miklós, Horváth János, Alstetshözy Károly, Willockban: Pogány Ferenc, Connellville és vidékén: Rutsek Péter, Kolleszár István, Trawesky és vidékén: Kránicz Kálmán, Fie. mingspark és Pittokban: Kuruc Vendel és Adorján Lajos, Bruceton és vidékén: Kánya Gábor, McKeesportban: Henyel Béla és Szabó Miklós, McKeesportban: Kánya Gusztáv, Taugerben: Lengyel János, Ambridgeben: Szabó János, Irvinben: Bukovinszki János, Coraopolisban: Máté János, Dunkirben: Simon József, Brightontban: Görög Kálmán, Duquesneban: Gogolya András és Kolozi József, Coleyban (Castle Shanon) Báthory István, Leechburgban: Soltész János, Rileyben: Mitro János, Preston, Burdinen és vidékén: Géci Imre és Mellé József, Pricedalen: Kránicz András, Coal Bluff: Shire Gábor, Herpsold István, Whitsetten: Zohon Zsigmond, Coal-Center és vidékén: Balogh János, Wickhavenben: Gogolya István, Uniontown-Yorkon: Rónay R. Mihály, W. Leisenring: Elek András, Uniontownban: Matulay Zoltán, Lyndonban: Dobó László.

I. BOSS 111 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Mindegyik szivarok és dohányok — háptartója. KOLCSENEN JO A KOSUTH ÉS GRÓF SÁTHYVÁNYI DOHÁNY. Megrendelések nagyban és kicsinyben vidékre is.

MAXIM MÚLATÓ ELŐKELŐ MAGYAR KÁVÉHÁZ — párisi mintára. — 1393 MASODIK AVENUE a 72. és 73 utczák között. Tulajdonos: BIRNBAUM L. ESTÉNKINT ÉNEKES ELGADÁSOK. — Kitéző magyar ételek és jó italok. — Pontos Kiszolgálás.

BELEPTI DIJ NINCSEN. THE 'STATE BANK' AZ ALLAM BANKJA 378 Grand Sreet, New York City. Elnök: Richard O. L., alelnök: Kohn Arnold, másodalelnök: Burckett L. Walter, pénztáros: Voorhis A. I., alpenztáros: Kneisel János. Tőke, felesleg, nyereség, több, mint \$1,000,000. Betétek több, mint 16,000,000. Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részébe. HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

THE CITY BANK CO. BIZTOS, ERŐS, MEGBIZHATÓ. Takarékbetétek után 4 százalékos — fizet. — 10 AVENUE és PEARL ST. sarkán. SOUTH LORAIN, Ohio.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK. E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.

NEW YORK ALLAM. Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New York. Kiss Emil, 104 Second Ave., New York. Tíz év óta fennáll. Németh János, 457 Washington street, New York.

Deutsch Testvérek, 319 Houston st., New York. Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal. Nemzetközi Utazási Iroda és Pénzküldő Társaság, igazgató: Láng József, 1496 Second Ave., New York City. Magyar Amerikai Bank, állami bank, 32 Broadway. Elnök: William H. Bryan, üzletvezető: Hunwald Sándor.

Betéteket kamatoztatás czéljából elfogad. A magyar bankörk részére a pénztutalást a legjutányosabb árfolyam mellett eszközöl. Schwabach magyar bankháza, 1431-1 Avenue, a 74-ik utca közelében. Pénzküldéseket gyorsan és biztosan eszközöl. Hajójegyeket minden vonalra árusít. Közjegyzői okiratokat kiállít és hitelesít.

PENNSYLVANIA ALLAM. B. Hender, successor to A. Hender Son & Co. Cassandra. Pénzküldemények Magyarországra és Európa bármely részébe olcsón, gyorsan és biztonságosan. Hajójegyeket az összes vonalakra az ó-hazába sehol olcsóbban nem kaphatók. First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville.

Alaptőke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyereség \$75,000.00. Elnök: Charles R. Kear, pénztárnok Harry F. Potter. Róth József és Fiai, a Monongahalia-völgynek legérősebb bankháza, saját épületében, ötödik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport. Pénzküldés az ó-hazába gyorsan, pontosan és legolcsóbb árfolyam mellett. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legolcsóbb árak mellett. Közjegyzői okiratokat szakértelemmel kiállítanak és a konzulátusi hitelesítést beszerzik. Czin: Jos. Roth and Sons.

Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne Magyar Amerikai Takarékpénztár és Hitel Társulat, Duquesne. Alaptőke és fölösleg 175,000.00 dollár. Pennsylvánia állam legerősebb bankháza az egyik s az egyedül magyar államilag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesek magyarok. Fizet két százalékos csekkszámllára, 4 százalékos betét-számlára. Pénzküldés, hajójegyeladás és közjegyzői iroda. Klein Jakab, magyar bank- és váltóüzlete, 1344 Penn Avenue, Pittsburg.

Megbízható pénzküldő és hajójegyelárusító. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyeknek ellátását. Klein Arthur, Rankin, Pa. Hajójegyek, pénzküldés, hazai ügyek ellátása.

Kail G. Árpád, Uniontown, Pa. Amerikai és hazai ügyek ellátása. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

OHIO ALLAM. Perczel Lajos, 532-534 Pearl street, Cleveland. The Dollar Savings & Trust Co., Youngstown. Vagyton: \$1,500,000. Pénzküldés gyorsan, olcsón és pontosan. Pénzbetétek után 4 százalékos kamatot fizet. Üzletvezető: Burger S. Lajos.

WISCONSIN ALLAM. Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és Takarékbank, Kenosha. Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ALLAM. Rizsák János, 128 Second street, Passaic. Wárady Lajos, 449 S. Broad St., Trenton, N. J. Pénzküldés és hajójegyzülete. Házak, telkek vétele és eladása.

Chester Frank Dyer urnak, az amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulának irodája Budapestben, V. Wurm-udvar 21. szám alatt van. A főkonzul fiúmel ügynőcskének irodája: Fiume, Andrássy-ut 22. Magyar amerikai kalak, kik az ó-hazában nehézségekkel találkoznak, forduljanak oda.

WÁRADY LAJOS Hazai peres és katonai ügyek pontos ellátása. PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZABA. Az összes hajóvonalak képviselője. HAZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA. magyar közjegyző 449 S. Broad St., Trenton, N. J.

Charles R. Kear elnök. Harry F. Potter pénztárnok. ELSŐ NEMZETI BANK FIRST NATIONAL BANK MINERSVILLE, PA. Alapították 1864-ben. Schuykill-County legöregebb nemzeti bankja.

Alaptőke \$50,000.00. Tartalékalap és szét nem osztott nyereség 75,000.00. Elfogad pénzbetéteket s a pénzcsekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti. Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy postautalvány útján eszközöl.

KAIL G. ÁRPÁD BANK ÉS HAJÓJEGYZÜLETE — Alapították 1890-ben. — Közjegyzői iroda úgy hazai, mint amerikai ügyek ellátására. Pénzküldés az ó-hazába hitelesített kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban. UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

Szerkesztő: 27 East 13th

ELŐfizetés: Egész évre \$1.00, A vidéken Egyes számla

MEGJEL: V. Évfolyam

A nők gosultnak dolgozó éga nem nagyobb beri társaság, amelyek évezredek szony lell és megny kapuit. A szabad dési viszonyos befoly. Az aszsonai beteg való szabo getlenitese vállalkoznak a végmészetével mivel — 10 méseletellegük után. Ezekről beszélt Edvárd, a aki érdeke kimutatta, az orosz hasonló adukálni, üzleti viszores változ. Statisztika, hogy ez

ISKOLA collinwood get követ oldallán, a iskolában woodon n a tüzi lár nők, mint megtartott állították dal énekl nyonta a öket az t baja. A tettek ki.

KATÓ EMELETS tus elfog legénység ben betep tiszek b felemelve

BRYAN ban a de nemzeti lólt szem leendő a sota állan lésen hal hanem el föltsegre á állam kor

VÉDI mont áll emelt dr. ellen, am velt Tiva kolni. R nár felet 2000 NAK. S Missouri

THE VAGYON